

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

LITUANIE INDEPENDANTE

Montrealis • 1972. IV. 19 • 1293

7722 George Street, La Salle. 690, Quebec, Canada • Tel. (514) 366-6220

SAVAITINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

APOLLO 16 IŠLĖKĖ...

Apollo 16 astronautai – John Young (vadovas), Charles Duke ir Thomas Mattingly – sekmadienį, balandžio mėn. 16 d. išskrido mėnulio link, kurį jie numato pasiekti ketvirtadienį po pietų, Cayley Plain Descartes aukštumoje.

Apollo 16 astronautai nėra vien tik tyrinėtojai, bet tikri mėnulio mokslininkai. Jei viskas gerai pavyks, kaip numatyta, jie surinks daugiau daiktų, nei visos keturios ankstesnės misijos.

Menulyje jie išbus 73 valandas. Lankstesniais kostiumais ir apsiginklavę tobulesniais įrankiais, jie numato surinkti dviejų rūšių akmenų, spėjama 3,5 iki 4,5 bilionų metų amžiaus.

TITANIC'AS IŠKILS...

(Iš Canadian Press)

Anglijoje gyvenantis fabrikas darbininkas, Douglas Wooley, pašventė savo 35 metus gyvenimo, svajodamas iškelti iš jūros dugno prieš 60 metų nuskendusį liuksusinį laivą Titanic. Jis net viešai pareiškė, kad jau 1973 m. vasarą Titanic plūduriuos Liverpoolio uoste.

Pagal jo planą, tas 46 000 tonų laivas, nuskendęs 3 mylių gilumon netoli Newfoundlando krantų, 1912 m. balandžio mėn. 15 d., bus iškeltas dviejų vengrų mokslininkų atrastu būdu.

Trumpai štai tas procesas: su BathySphere nusiels prie paskendusio laivo; prie laivo prijungs vieną galą atvirus plastikinius tankus (atviras galas prie laivo); elektros-cheminiu procesu jūros vandenį pavers į deguonį ir vandenilį: lengvos vandenilio dujos tankuose iškels laivą aukštyn.

Taipusiai iškeltas laivas vis dar po vandeniu bus nuvilktas į Cape Race, NFLD, apie 430 mylių į šiaurę.

Išvalius ir pataisius, laivas bus nuvilktas į New-Yorką parodai, o vėliau per Atlantą bus nuvilktas į Angliją – Liverpoolį, ir paverstas į muzėjų.

Ta visa procedūra apelsianti apie 2 milijonus svarų. D. Wooley sakosi jauturįs ir sutartį su viena finansine bendrove. Jo nuomone laive yra apie už 80 milijonų dolerių vertės brangenybių. Keleivių tarpe buvo milijonierius J. J. Astor, kurio turtas siekė apie 120 mil. dol. ir kasyklų magnatas, Ben Guggenheim, turtas 80 mil. dol.

Liuksusinis laivas Titanic, tariamai neskestantis, susidūrė su ledų kalnu netoli Newfoundlando krantų ir nuskendo 1912 m. balandžio mėn. 15 d., t. y. lygiai prieš 60 metų. Titanicas norėjo paįmėti greitio mėlyną kaspinę per Atlantą iš Liverpoolio į New Yorką. Iš laive buvusių iš viso keleivių ir įgulos 2207 žmonių, nuskendo 1500 asmenų.

JV.

VI. Stančikaitė

"Lietuva"

● Britanijai grėsia viasuotinas geležinkelių tarnautojų streikas. Reikalaujama padidinti algas iki 60%.

● Norėdami pabėgti iš Kubos 5 vyrai ir 1 moteris, patys pasidarė plaustą, kuris, plaukiant Amerikos link, sugedo. Teko šiems žmonėms 2 dienas vargti jūroje be maisto ir poilsio. Pagaliau, juos pastebėjo vienas Amerikos laivas, kuris išgelbėjo pabėgėlius nuo sugedusio plausto ir atvežė juos į Miami, Fl., pabėgėlių stovyklon.

Š. m. balandžio mėn. 7 d. Londone mirė emigrantinės Lenkijos Respublikos Prezidentas, Augustas Zaleskis.

Ekonominius mokslus studijavo Londone. Nuo 1918 m. Lenkijos diplomatinėje tarnyboje, 1926-32 – Pilsudskio užsienių reikalų ministeris vėliau senatorius ir Prekybos banko direktorius 1939-41 gen. W. Sikorsko emigrantinės vyriausybės užsienių reikalų ministeris, o nuo 1947 m. emigrantinės Lenkijos respublikos prezidentas.

BŪSIMIEMS AKTORIAMS
Nationalinė Kanados Teatro mokykla (National Theatre School of Canada) ruošia ateities aktorius, dekoratorius ir produkuotojus. Jaunuoliai, norintieji studijuoti 1972-1973 metais vaidybą ir produkciją, turėtų nedelsiant paduoti prašymus. Visi pasitelravimai turėtų būti adresojami kaip galima greičiau: The National Theatre School of Canada, 5030 St. Denis St., Montreal 176, Quebec. Telefonas: (514) 366-6220.

Nukelta į 2 psl.

STREIKAI IR NEDARBAS

Demokratiniais pagrindais susitvarkiusiose valstybėse streikai yra normalus reiškinys, legali priemonė. Tik taip vadinamuose socialistiniuose, tarybinės diktatūros, kraštuose už geležinės uždangos, darbininkai neturi teisės streikuoti.

Streikas yra kovos priemonė pasiekti savo tikslą. Tai bendras ir planingas vienos profesijos ar įmonės didesnio skaičiaus darbininkų darbo nutraukimas su sąlyga darbą toliau tęsti, kai teisėti darbininkų reikalavimai bus patenkinti.

Mes čia Kanadoje matėme visokios rūšies streikų, net ir policijos. Vos pasibaigia vienas streikas, prasideda kitas. Ypač per paskutinius pora metų streikų rungtynėse, atrodo, pirmą vietą laimėjo Quebec'o provincija. Streikavo mokytojai, gaisrininkai, autobusų šoferiai, elektrikai, vandentiekio spec., pašto tarnautojai, TV technikai, likerų parduotuvės ir tt. Tikra streikų epidemija. Dariki šiol, rodos, nestreikavo tik savanorišku principu sudaryta Kanados kariuomenė. Streikai kolkas nepalietė ir Quebec'o provinc. visų rūšių loteriją. Galima pirkti bilietus – pinigai priimami nestreikuojant...

Šiuo metu ištiko Quebec'o provinciją gal pirmą kartą tokio milžiniško masto streikas. Streikuoja virš 200 000 viešųjų ir pusiau viešųjų institucijų tarnautojai: civilinės valdžios tarnyba, mokytojai, ligoninių personalas ir kt. Nepasiekę užsibrėžtų rezultatų 24 valandų streiku, jie išėjo neribotam streikui š. m. balandžio mėn. 11 d., paskatinti visų trijų ūnių bosų. Kaip ir visų streikų, taip ir šito, pagrindinis tikslas išsiderėti sau didesnius atlyginimus – daugiau pinigų.

Ta krizė skaudžiai paliečia civilinės valdžios administracines funkcijas, švietimą, reikalingą kasdieniam gyvenimui energiją, kaip kad elektros tiekimą ir tt. Bet ypač katastrofiškai atsiliepia į žmonių sveikatos centrus – ligonines. Ypač apverktiną padėtyje atsidūrė 59 specialinės provincijos sveikatos institucijos – chroniškų ligų ir psichiatrinės ligoninės, senelių ir sveikstančiųjų prieglaudos. Žymiai sumažėjęs tarnautojų skaičius nepajėgia tinkamai aptarnauti. Jau serganti ir staigiai susirgę žmonės negauna reikiamos medicinos pagalbos ir tinkamos kasdienės globos.

Quebec'o Vyr. Teismas, savo nutarimais iš kovo mėn. 22-27 d., ir pakartotinai iš bal. m. 12 d., uždraudė streikuoti (injunction) tų sričių tarnautojams, kur paliečiami žmonių gyvybiniai reikalai, kaip kad ligoninių. Nors minimali tarnyba turi būti savo pareigose.

Tam tikra grupė streikuojančių paklausė teismo įsakymų. Štai Hydro-Quebec apie 9000 tarnautojų (85%) nutraukė streiką ir eina jiems pavestas pareigas. Taip pat veikia dalis mokyklų, kurių mokytojai atsisakė toliau streikuoti.

Tačiau ūnių vadai ignoruoja teismo nutarimus ir skatina darbininkus streiką tęsti.

Quebec'o Teisingumo Ministeris žada imtis griežtų priemonių prieš ūnijas ir jų vadus, kurie nesiskaito su teismais.

Stebint visa tai iš šalies, mums kyla klausimas, ar šiuo metu yra pateisinama tas didžiulis streikas, reikalaujant žymiai padidinti dirbančiųjų atlyginimą? Visoj Kanadoj siaučia nedarbas. Apie 7% visų galinčių dirbti, neturi darbo. Vien tik mūsų Quebec'o provincijoje yra virš 200 000 bedarbių. Pakėlus atlyginimą per daug, pabrangsta produkcija. Brangsta gaminiai. Kartais dėl to padidėja pragyvenimo išlaidos, kurios viršija to atlyginimo priedą. Kai kurios įmonės dėl produkcijos pabrangimo, neišlaiko konkurencijos ir užsidaro. Atsiranda daugiau bedarbių. Tai užburtas ratas. Žinoma darbininkai turi gauti patenkinamą atlyginimą, pagal visos šalies gyvenimo sąlygas, bet neturi būti bereikalo per daug išpučiamas. Ar nevertėtų ūnių vadams

daugiau susirūpinti šimtais tūkstančių bedarbių, imtis kėję iš 65 kaimų, 45 – visai sunaikinti.

Dažni streikai, net kartais be rimto pagrindo, plačiai visuomenei yra jau per nelig nusibodę. Spaudoj jau skaičius siekia 5000 ir net keliame klausimai, ar nevertėtų valdžiai tuom susirūpinti ir atitinkamai pakeisti darbo kodeksą?

Ūnių bosai pripratę viešai demonstruoti, kad jie didesnę nusistatę prieš tautą, bet tik prieš valdžią. O kas gi ta valdžia? Teisėtai išrinkta Kanados valdžia atstovauja visą tautą!

Atkelta iš 1 psl.

nas: 842-7954. Kandidatai listai skundžiasi, kad nuo gaus prašymų formas ir 1968 m. daugelis jų sėdi bus painformuoti apie datą kalėjimuose be jokio teisimo vien už tai, jog reiškė savo nuomones laikraščiuose.

(Canadian Scene).

• Grėmyko pareiškė, kad Sovietijos vokiečiai, kalbantieji vokiškai ir turintieji giminių Vokietijoje, bus išleidžiami nuolatiniame apsigyvenime Vokietion.

• Čekoslovakijoje nuo sovietų invazijos laikų tebe-

vyksta žurnalistų persekiojimai. 40% žurnalistų pašalinta iš darbų. Žurn-

• JAV demokratų lyderiai Mansfield ir Scott išvyko į komunistinę Kiniją tolimesniems pasitarimams.

Jie buvo pakviesti per prezidentą R. Nixon, jam viešinti Kinijoje.

• Irane 10 balandžio įvyko didelis žemės drebėjimas. Vien tik Girs apylin-

II PASAULIO LIET. JAUN. KONGRESO KANADOS FINANSŲ KOMITETAS

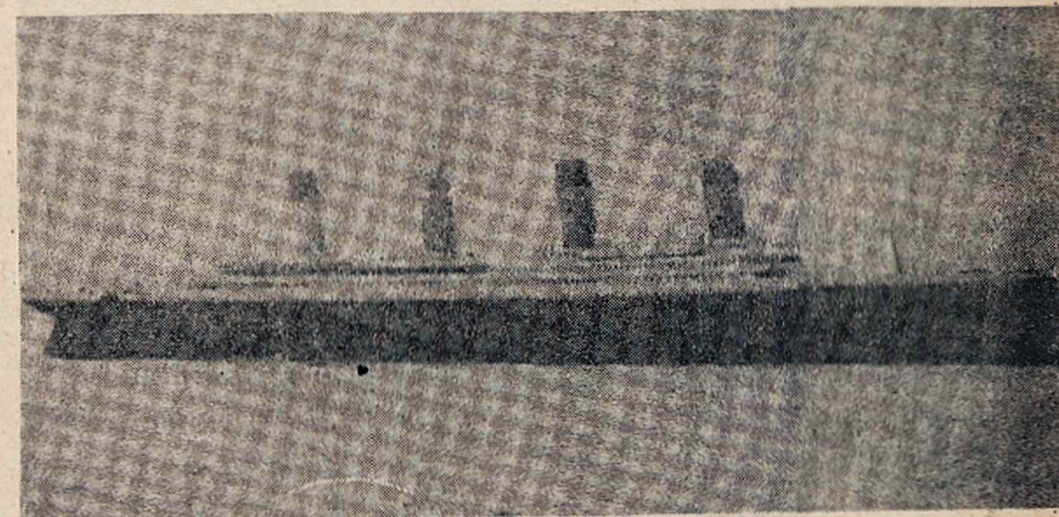
II PLJK Kanados Finansų komitetui sutiko vadovauti sekantys trys asmenys: inž. Vytautas Liulma, Kazimieras Manglicas, dr. Sigitas Kazlauskas.

Greitu laiku jie kreipsis į Apylinkės pagalbos. Mažesniųjų apylinkių valdybos bus prašomos pravesiti rinkliavas tiesioginai, gi didesniųjų apylinkių v-bos bus prašomos padėti surasti atstovus ar sudaryti vietinius Finansų komitetus. Nors laiko mažai, esame tikri, kad visi suprasime šio darbo svarbą ir jį tinkamai atliksime.

II PASAULIO LIET. JAUN. KONGRESO UŽBAIGIMAS

Jau galutinai nuspręsta, kad Kongreso užbaigimas įvyks Toronte. Programa dar nėra išdirbta net ir bendrais bruožais. KLB Toronto apylinkės valdyba apsiėmė užbaigimo reikalais rūpintis, tam sudarydama specialų komitetą. Lauksime jaunimo iš visos Kanados Toronte liepos 15-16 dienomis.

KLB Krašto Valdyba

LAIVAS "TITANIC" NUSKENDEŠ PRIEŠ 50 METŲ.

(1912 m. balandžio 12 d.)

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la liberation de la Lituanie! Loyalte au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS – NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS BENDROVĖ

Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, Quebec. Published by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, LaSalle 690, Quebec, Canada.

Metinė prenumerata Kanadoje – \$7.50, visur kitur – \$8.00. Rėmėjo prenumerata – \$12.00. Adreso pakeitimas 25 c. Atskiras numeris 25 c. Administratorius F. P. Paukštaitis. Adresas: 7722 GEORGE STREET, LASALLE 690, QUEBEC.

Bendradarbių ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos nuomonę. Rankraščiai trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra. Rankraščiai grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija ir leidykla neatsako.

REDAKČINIS KOLEKTYVAS: J. Viliušis, E. Kardelienė, L. Girinis-Norvaiša, J. Šiaučius, J. Gedvila, P. Klezas.

N. L. REIKALAI

Nepriklausomos Lietuvos laikraštis, savo 30-ties metų gyvavimo laikotarpyje, be abejo, kaip spausdintas žodis, yra pergyvenęs įvairių tarpinių. Pradėdamas nors mažai ir gana kukliu savo forma bei turiniu neperiodiniu leidiniu, bet pasirinkdamas savo vardą "Nepriklausoma Lietuva" ir nužymėdamas savo tikslą: už Lietuvos išlaisvinimą, už ištikimybę Kanadai ir už sąjungininkų pergalę (pastarajai tuo laiku prasmingai esant) iš karto pristatė save, kaip širdį ir protą užvaldantis idealas, kiekvienam, savo tautą mylinčiam ir Lietuvai laisvės trokštančiam lietuviui. Pagal galimą, laikraštis rodė pažangą, vis daugiau atkreipdamas savo tautiečių dėmesį ir skaitytojų kiekis nuolat augo.

Pokariniam laikotarpyje, atvykus į šį kraštą didesniai lietuvių skaičiui, savaime sustiprėjo lietuvių tautinės pajėgos, tuo pačiu ir įnašas į Nepriklausomos Lietuvos laikraštį. Laikraštis pradėjo išsiskirti kaip reguliarius savaitraštis su vispusiais tobulėjimo požymiais. Ilgesnį laikotarpį Jonui Kardeliui redaguojant, laikraštis tapo vienu, tarp kitų, visais pažangiais patraukliausiu savaitraščiu išeivių spaudoje. Mirus Jonui Kardeliui ir laikraščio redagavimą laikinai perėmus H. Nagiui (gaila, kad tik laikinai) su kiekvienu nauju numeriu galėjai just pažangos šuolius, kurie atspindėjo laikraštį jaunatviškus savo turinio ir formos požvilgiais. Buvo pastebima, kad į Nepriklausomos Lietuvos laikraštį smalsiai sužiuro jaunoji lietuvių išeivių karta.

Nuo 1970 m. liepos 15 d. laikraštį redaguoti pradėjo naujas redaktorius R. Maziliauskas. Būtų neteisu nepaminti gerąsias savybes, kurias naujasis redaktorius laikraštiniuose, suteikdamas jam daugiau sveiko gyvastinumo bei dinamikos. Deja, laikui bėgant, laikraštį pradėjo rodytis ir ne visai

geistini reiškiniai. Ėmė atsirasti rašinių turinių atgarsiai tu minčių, kurios yra taip įkyriai peršamos iš anapus geležinės uždangos. Pagausėjo perspausdinamų stralpsnių iš okupuotos Lietuvos laikraščių ir tokių, kurie atstovauja okupanto siūlomai ir jo palaimintai linijai. Su naujo redaktoriaus darbo pradžia, be laikraščio leidėjų - akcininkų patikėtos valdybos žinios, dingo laikraštįje jo gairinis obalsis "už Lietuvos išlaisvinimą, už ištikimybę Kanadai". Skaitytojams užklausus redakciją, kodėl obalsis buvo pašalintas ir paprašius jį laikraštini grąžinti, redakcija, ilgai delsusi, pagaliau pašaipiai užklausa atsakė, bet obalsio vienok negrąžino. Tik po pakartotinių skaitytojų, obalsio reikalų, pasisakymų, ir, matomai, laikraščio leidėjų intervencijos, nuo 1971 m. rugsėjo mėn. šūkis laikraštini buvo grąžintas. 1971 m. XI-17 d. Nepriklausomos Lietuvos laikraštįje, Montrealio bendruomenės valdybos posėdžio aprašyme, reikiama manyti, paties redaktoriaus paruoštame, pasisakant dėl 16-tos vasario minėjimui pagrindinio kalbėtojo asmens parinkimo suggestionacija, kurią bendruomenės p-kė p. S. Piečaitienė vėliau spaudoje paneigė, kad tokia valdybos posėdyje buvo svarstoma ir priimta, atspindi negeistiną tarp kartų nesantaiką, skatinimą lietuvių tarpe. 1971 m. XII-15 d. laikraštis perspausdinamas iš bostoniško "Keleivio" korespondenciją: Barzda bus - pinigų nebus", kuriame vargu būna ar gerą skonį turintis tūlo Balio Svalios svaščiojimas, liečias būsimo II-jo jaunimo kongreso pirminko p. R. Sakadolskio barzdą, be jokių komentarų perspausdinamas Nepriklausomoje Lietuvoje, tikrai nepasitarnauja visų mūsų taip trokštamam jauniosios išeivių kartos lietuviškos dvasios puoselėjimui ir jų pačių tam taip nuoširdžiai dedamoms pastangoms. Tokie rašiniai ir jų skleidimas nepasitar-

nauja geram tarp kartų bendravimui, veikiau tai yra prarajos didinimas. Pastaruoju laiku, pasekę Nepriklausomos Lietuvos laikraštį, rasime ir daugiau panašių negeistinių ir kuriuos skaitytojai ir laikraščio leidėjai vienaip ar kitaip atkreipė dėmesį.

Š. m. kovą m. 19 d. įvykęs Nepriklausomos Lietuvos akcininkų visuotinis susirinkimas laikinai (dėl laiko stokos nuodugnai jo nenagrinėjęs) priėmė naują statutą ir pasisakė laikraščio aktualiais, ypač jam naują liniją beužimančiam, reikalais. Susirinkime redaktorius R. Maziliauskas perskaitė savo iš redaktoriaus pareigų pasitraukimo raštą, kuriame pažymėjo, kad jis sutiktų laikraštį redaguoti ir toliau, jeigu naujai išrinkta valdyba rastų reikalą jam pasiūlyti redagavimą, tai jis būsiąs pasirengęs tartis dėl tokio pasiūlymo priėmimo. Susirinkimas pagal priklausomybę (statutas pramato, kad redakcijos personalo, tai gi ir redaktoriaus formavimas priklauso valdy-

bai) šį raštą spręsti perdavė būsimajai valdybai. Buvusios valdybos ir revizijos komisijos pareigūnai padarė pranešimus. Valdybos narys V. Žižys pranešime, dėl laikraščio paklausos, jo populiaringumo ir prenumeratorių vėjus plėtros, ypač norint kad laikraščiu labiau domėtusi jaunoji skaitytojų karta, savo išvadoje pareiškė, kad laikraščio išsilaikymas priklausys ne tiek nuo jame esamo tautinio sentimentų, bet nuo aukštesnės vertės prekės pasiūlymo. Kas toji aukštesnės vertės prekė, kurią V. Žižys siūlo, jis nepaaiškino. Gal tai yra ta kaina, kurią, susirinkime siūlant kandidatą naujon valdybą ir kažkam pasiūlius V. Žižio asmenį, jis pomastiškai pareiškė, kad net už 25 000 savos kandidatūros nesutiksiąs stautyti, tik nepasakė kieno valiuta tie 25 000: dolerių ar rublių. Akcininkų bendrovės statuto paragrafas 2, aptardamas Nepriklausomos Lietuvos spaudos bendrovės tikslą sako, kad tas tikslas yra remti lie-

tuvišką spaudą, žadinant meilę ir ištikimybę savo tautai. Reiškia, Nepriklausomos Lietuvos laikraštįje turi atsispindėti tautinis sentimentas. Po tokių p. V. Žižio pareiškimų gal ir buvusio redaktoriaus p. R. Maziliausko pasitraukimas įgauna daugiau šviesos.

Naujoji valdyba, atsižvelgdama į visuotinio susirinkimo akcininkų daugumos valią, nutarė redaktoriaus R. Maziliausko pareiškimą patenkinti. Valdyba, kol atsirastų naujas redaktorius, laikraščiu leisti sudarė redakcinę kolektyvą.

Manytina, kad valdybos redaktoriaus reikalu priimtas sprendimas buvo logiškas ir reikalingas. Kai organizmui pradeda gręsti kurios nors jo dalies pavojingas susirgimas, geriau jos operacija, nors ir skaudi ji būtų, padaryti laiku, kol dar organizmas visumoje nėra pavojuje.

Taip tai atrodo Nepriklausomos Lietuvos laikraščio reikalai, stebint iš šalies. Gerbiamieji skaitytojai išvadas tepasidaro patys. V. Kudžma

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laišškai, atgarsiai

MŪSŲ "LITAS" IR DLK
VYTAUTO KLŪBAS

Š. m. kovo mėn. 29 d., "NL" nr. 1290, p. "Lito" vedėjas aprašydamas metinį-susirinkimą džiūgaujama "Balansą, apyskaitą ir sąmatą susirinkimas priėmė be jokių ilgesnių diskusijų".

Teisingiausia būtų, kad - rašytų teisybę. Pačius svarbiausius darbotvarkės punktus susirinkimas praleido pro pirštus. Žinoma, nieko naujo. Praktika sena - eilėje metų išbandyta. Tokią sąmatą, kur p. vedėjui pakeliamas atlyginimas 12%, o kitiems "Lito" tarnautojams tik 6%, reikia siūlyti tinkamu laiku, paskubomis ir kuomet susirinkimo dalyviai nuo diskusijų jau išvargę.

Beto, - nederėtų iškraipyti susirinkimo padarytą nutarimą. Tikiu, kad taip ir užprotokoluota, kaip buvo siūlyta ir - nutarta:

atelnančiais metais į "Lito" valdybą rinkti ne 5, bet 7 asmenis. Ir kodėl gi, vėl posukis į šalį? "Keičiant "Lito" įstatus"...

Gerai, kad pagaliau "naujo statuto kopiją jau turime "Lito" stalčiuje". Bet kas gali atstipėti, kad ir vėl neužklups - nauji nepramatyti lygoje pertvarkymai - persigrupavimai. Gi, statutui peržiūrėti išrinktoji komisija per tris metus neturėdama darbo, išvargusi belaukdama, galės ir išsiskirstyti. Nors ir sena dainelė, bet patraukli: "Laikas - pinigai". Taigi, kartais reikia paskubėti, o kartais ir ne.

Statutą keisti būtina ir tai neatidėliojant. Žinoma, tik tiek, kad p. "Lito" vedėjas kaip ir kiti tarnautojai būtų samdomi. Su teisingai, be komedijų ir nepataikaujant aptartu atlyginimu. - Be kelionpinigių ir kitų priedų, etc. Ne-

bebūtų tuomet - reikalo taip dažnai pristatinti savo kvalifikacijas - barstant "pinacius" kitiems į akis ir matuoti "Lito" klumpes: kam per didelės, o kam per mažos.

- Kitus besodindami ant tvoros pritrūkome ir kandidatų į "Lito" valdomuosius organus. Net 3 asmenis perrinkdami akلامacijos keliu. Keistoka, kad ir naujas kandidatas į valdybą išniro iš tos pačios grupelės?

Girtina, perrinkimų rezisūra gera. Rinkimai pravesti su pasisekimu?

Ir vėl reikėjo skubėti, Vytauto Klūbo šerininam prašant paieškoti formules, kad nors bent laikinai "Litas" padėtų išbristi Klūbui iš finansinių sunkumų. Nepaslaptis, kad dar statybos pradžioje iš autoritetingų "Lito" pareigūnų pažadų tam ir buvo. Pagaliau, ne elgetos iš

Nukelta į 5 psl.

Pakilk, Tėviške

Iš Lietuvos partizanų poezijos

Žiūrėk, pavasaris atbunda, saulė juokias,
Ir upėse tuoju išas pajudės.

Pakilk ir tuje, mano tėviške,
Pakilk iš naujo džiaugtis ir žydėt.

Tave sukaustė ilgos, sunkios žiemos.

Tu kaip gražuolė mieganti buvai.

Žiūrėk, per dangų paukščiai mėlyni sugrįžta,
Ir tu laisva išėsi džiaugtis su jais.

Žydės purienos gelsvos pakelėse,

Žydės žibutės mėlynai šile,

Ir tu pajusi tave šaukiant —

Gyvent jaunystės ir pavasario galia.

Ir mes žydėsime čia, pavasariais žydėsime,

Žydėsime vasarom, ir niekad neateis ruduo.

Tu mūsų širdyse šakelėm rūtų sužaliuosi.

O soduos vyšnios žydinčios baltuos.

TOLI UŽ GIRIŲ LEIDOS SAULĖ

Toli už girių leidos saulė,

Dainavo broliai ardami,

Dainavo tėviškės artojai

Juodą arimą versdami...

Rymojai, mama, tu prie vartų,

Kalbėjai — Vakaras gražus! —

Ir per naktis tu nemiegojai,

Prie lopšio supdama vaikus.

Dabar ilgies žaliajam sodžiu

Toli išklydusių vaikų

Ir vakarai perdaug nuobodūs —

Be jokio džiaugsmo, be dainų...

Bet lauk, motule, aš sugrįšiu,

Kada tėvynė bus laisva!

Kada nebus žiaurios vergijos,

Neslėgs jau priešo letena.

(Iš Laisvės kovos dainos)

Tauras

TĖVYNĖ PAVOJUJE.

Dail. Jurgio Juodžio

KAZYS BRADŪNAS

PAGONIŲ UGNIS

Ją radom gruzdant prie Veliuonos —

Ugnis kaip žmogus alkana —

Jai davėme ruginės duonos,

Jai duonos buvo negana.

Tada užkūrėm ją Pilėnuos

Ir puolėm patys į liepsnas...

Dar ir dabar tos pilkos plėnys

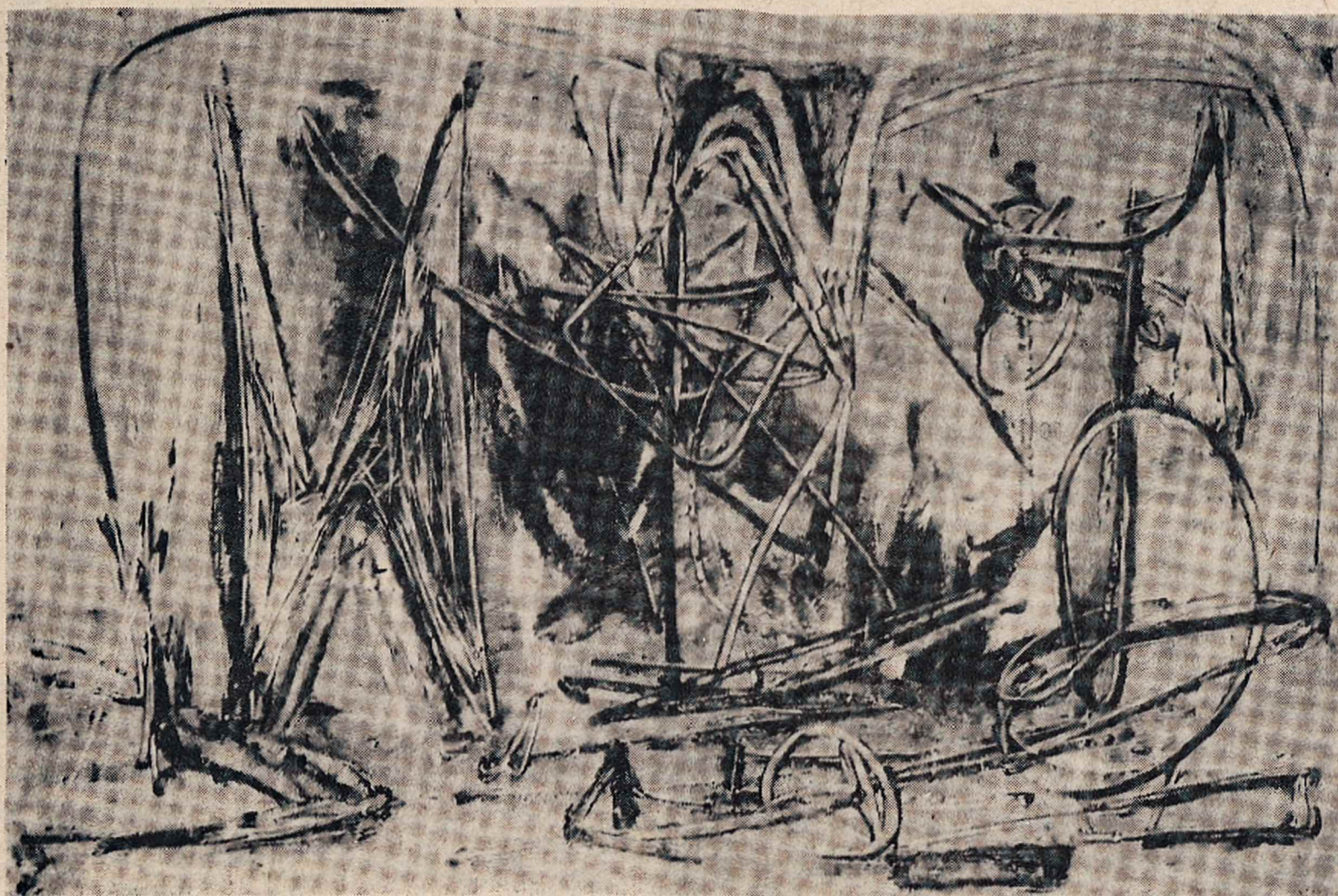
Apkrinta motinų kasas,

Kada sūnus, pajutęs ugnį,

Atūžiančią jauna dvasia,

Į žygių metasi bedugnė

Ir dingsta laisvės liepsnose.

Kęstutis Račkus

Formos ekspresija (aliejus)

PO SUNKIŲ VALANDŲ

BERNARDAS BRAZDŽIONIS

Po sunkių valandų kai sugrįšim
Į gimtuosius namus,
Ar pavasario žydinčios vyšnios,
Ar žiema sveikins mus?

Ar berasim ten motinos kapą,
Ar sesuo bus gyva,
Ar su rudens krintančiais lapais
Verks visa Lietuva?

Ar nebus mūsų skausmas didysis
Vien tik lašas rasos,
Kai po kaimus ir klonius Dubysos
Vien mirtis tealsuos?

Ar be kryžių kapuos nepaklysim
Brolių mūsų ir sūnų,
Po sunkių valandų kai sugrįšim,
Po sunkių dienų?

Ar neverksim, kad tėviškės skundu
Nesiklausėm kurti,
Savanorių malda kad paskendo
Ne širdy, užmaršty:

„Būkit, broliai, tvirti, tartum plienas
Po ugnies, po karštos,
Ir te užmirštas jūsų nė vienas
Pakely nevaitos.

Te širdis jaučia plakančią širdį.
Tegu plaka su ja,
Ir parpuolusio šauksmą tegirdi
Tolimam kelyje.

Iš barakų, iš fabriko blokų,
Iš mirties apkasų
Te į tėviškės gimtąjį stogą
Veda žingsniai visų.

Neškit našta, likimo uždėta
Amžių rankos skaudžios,
Kad sutiktumėt rytą žvaigždėtą
Po nakties, po rūsčios!”

L. Vilimas

Partizano mirtis

NEPRIKLUSOMA LIETUVA

gatvės prašė išmaldos, bet aktyvūs savo indėliais to paties "Lito" nariai, – pa-skolos. Dėja, rimtam klausimui ir visiems kar-turimtai ir objektyviai pa-svarstyti nebebuvo laiko; reikėjo skubėti. Nes, čia pat, jau ir vakariene lau-kė, ir šeimininkės bijoda-mos, kad kartais kopūstų ir dešrų skonis bei spalva nepasikeistų, darė spau-dimą susirinkimą užbaig-ti.

Kažin ar būtų teisingas sprendimas taip lengvai pastumti, kad ir ne taip jau malonų klūbo reikalą į šalį? Nes tai mūsų pačių Institucija, kad ir skirtin-go pobūdžio. Beto, Vytau-to Klūbas nėra jau koks nors priestatėlis, darži-ninko reikmenis tesukrau-ti. Turi savo istoriją, var-gus ir apie 300 000 dolle-rių – kapitalą.

Palikdami Klūbą likimo valiai, kartais ir savo po-buvius perkeldami į ištai-

gingų Montrealio viešbu-čių sales. Grupelėmis su-siskirstę, kad ir akademi-nio pobūdžio susibuvimu-se savųjų institucijų neiš-laikysime. Tikrovė kie-tesnė, negu mūsų susigrū-pavimai.

Gaila, kad lietuvių ran-komis, fabriku dulkėse, prakaite uždirbtas ir sudė-tas į klūbą kapitalas eina niekais. Gal būt jau neto-lima ateitis kuomet reikės jį parduoti už – pasiūlytą kainą. Pinigas savo šelmi-ninkui neatlaidus; tautybės nei religijos nepripažįsta! O kas užtikrins, kad ir mūsų "Litui" kada nors panašus likimas "mefisto-tiškai" nenusišypsos? Pra-radę vieną instituciją, lengvai galima prarasti ir kitas.

Tad, nestumkime į šalį kitų, kad kartais ir kiti, taip pat besukubėdami, ne-pastumtų ir mūsų.

Vienybėje – galybė!

P. Styra.

POKALBIS APIE KLF

Ossington stoties perone kalbasi du vyrai. Ypatingą nusistebėjimą reiškia vienplaukis, pavasariniu paltu apsivilkęs vyras. Jam įdomu, kas jo pažis-tamą iš Ošavos privertė apsilankyti Toronte.

Torontiškis stebisi veik

Torontiškis stebisi veik-liaisiais ošaviškiais, jų meškeriotųjų klubų, kuris pritraukė net keletą toron-tiškių, nors čia yra toks pat klubas. Ošaviškiai ne-siriboja vien tik gamtos pomėgiu ir organizacine veikla; jie leidžia savo laikraštuką ir kartais pa-remia stambesne auka Tė-viškės Žiburius.

Žiemiškai apsirengęs ošaviškis šypsosi. Jam malonu tai girdėti apie sa-vo koloniją. Jis irgi norė-jonors kiek prisidėti prie bendro lietuviško reikalo. Jo dukrelė kaip tik šį pa-vasarį baigia gimnaziją. Ta proga, su žmona pasi-tarę, jiedunutarė įamžin-ti dukros vardą Kanados

Lietuvių Fonde. Nuvyko į nuoja. Prisikėlimo parap. banke-lį ir ten norėjęs Tautos Fondo sąskaiton įteikti pirmąją šimtinę. Tačiau, bankelio tarnautojai, lyg netikėtai užklupti, nežino-jo Tautos Fondo lėšų tel-kimo taisyklių. Vedėjas tarėsi sulietuviškai nekal-bančiom tarnautojom. Pagaliau buvo prieita iš-vados, kad šimtinė negalės būti priimta į Tautos Fon-do sąskaitą.

Torontiškis, tai išklau-sęs, pastebi, kad nieko panašaus jis nėra girdėjęs apie Paramos bankelį, kur abi sekretorės kalba lietu-viškai. S. Pranckūnas

REIKALINGI –

PASINAUDOKIM

Jau prieš 15 metų mano girda pradėjo silpnėti. Ap-lankiau daug ausų specia-listų. Visi jie mane gydė įvairiais vaistais. Tačiau mano girda vis silpnėjo. Kadangi vaistai negelbėjo, išsigijau klausos aparata. Bet tai irgi nedaug ką pa-dėjo, beto ir brangiai kai-

nuoja.

Pernai vasarą mane su-stabdė gatvėje vienas pra-eivis ir sako: "Aš dėvėjau du tokius aparatus, bet šiandien jų jau nenaudoju ir girdžiu patenkinamai".

Jis davė man vieno dak-taro antrašą, į kurią aš tuojaus ir kreipiausi. Tas daktaras, kruopščiai išty-ręs, man pasakė, kad vien valstais tai negalima pa-gelbėti. Reikalinga opera-cija

Aš daviau savo sutiki-mą. Praeitų metų gruodžio mėn. 13 d. man buvo pa-daryta kairės ausies ope-racija. Prieš 15 metų pra-rasta girda grįžo. Dešinę ausį operuos š. m. balan-čio mėn.

Garantuotai atgausiu vi-są prarastą girdą. Todėl aš patariu visiems, kurie blogai girdi, kreiptis šiuo antrašu:

"Dr Thiber, 30 Blvd St. Joseph, 3 aukštas, 312 kambarys, tel. 849-2479
Leonas Grigelis

SIMAS MIGLINAS

LIETUVA

sovietinės agresijos dokumentuose

3.

Liaudies Komisarų Taryba priėmė nutarimą dėl Lenkijos padalinimo aktų panaikinimo (žiūr. 20 psl.). Lenkų tauta tuo metu dar nebuvo nepriklausomybę paskelbusi. Bolševikai tuo nutarimu bus turė-ję, be minėtų, dar ir kitus taikinius, kurių svar-biausi:

- a) pasaulio valstybėse sudaryti bolševikinės Rusijos taikių siekimų įspūdį,
- b) vesti karą tėvynės išlaisvinimo šūkiu,
- c) tuo pačiu žygiu siekiant bolševikinei san-tvarkai pajungti Rusijos priespaudoje bu-vusias tautas (minėtame nutarime nutylė-jimas Lietuvos, kuri jau buvo valstybinė nepriklausomybę atstačiusi, sudaro pa-grindą šiai išvadai),
- d) Lenkijos gyventojuose, kuriuose reikėsi svyravimų dėl valstybinės santvarkos for-mos pasirinkimo (1916 metais Vokietijos ir Austro-Vengrijos siūlymas Lenkiją pa-skelbti karalija lenkuose nesusilaukė rei-kiamo pritarimo), sukelti svyravimų, ypač darbininkų tarpe.**

1918 pabaigoje pradėti ir 1919 metais raudono-sios armijos vykdyti nepriklausomybės paskelbusių

valstybių puolimai parodė bolševikinės Rusijos pa-reiškimų dėl tautų apsisprendimo propagandinę ver-tę, jų priedangoje siekiant komunistinės sampratos „atsiskyrimo“ (plg. rezoliucijos antrąją dalį, psl. 8).

Lenkijos, nepriklausomybės atstatymą paskelbu-sios 1918 lapkričio 11, puolimą bolševikai vykdė, 1920 rugpiūtį priartėdami prie Varšuvos*, neatsi-žvelgdami į paskelbtą padalinimo aktų panaikini-mą (žiūr. psl. 20) ir į Lenino 1917 gegužės 12(25) pareiškimą, jog „Rusija neneigia Lenkijai ir Suo-mijai teisės atsiskirti. Tačiau kitos tautos turin-čios turėti teisę vėl įsijungti; proletarinė Ru-sijos valstybė, jei jos ir apsispręstų atsiskirti, turėtų su jomis vystyti vis didesnę suartėjimą“.**

Suomija nepriklausomybę paskelbė 1917 gruodžio 6 (19). Nežiūrint Lenino minėtojo pareiškimą, 1918 metais Suomijos valstybė buvo puolama bolševikinės Rusijos raudonosios armijos, įsteigtos tė-vynės gynimo motyvu, tačiau brovimusi į laisvei apsisprendusių tautų teritorijas parodžiusi besiformuojančioje sovietinėje valstybėje bręstančią agre-siją, kuri buvo rusų komunistų partijos nutarimų ir Lenino bei Stalino nustatytų gairių vykdymo reali išdava.

Vyriausybė Maskvos direktyvomis...

Rusijos bolševikinės vyriausybės, vadovaujamos Lenino, delsimas pripažinti Lietuvos valstybinės ne-priklausomybės atstatymą taip pat buvo įspėjimu, jog rusų komunistai savo pareiškimų tautų apsi-sprendimo teisės klausimu (plg. telegramos turinį dėl karo paliaubų psl. 14) nepasiruošę boti, nes veiks-mai Lietuvos atžvilgiu prieštaravo tautų laisvės pa-kantumui.

1917 metais rugsėjo 6-15 Kijeve vykusioje ca-rinės Rusijos priespaudoje buvusių tautų konferen-cijoje, kuri buvo sušaukta Laikinosios rusų vyriausybės, dalyvavo ir lietuvių atstovai, išskyrus len-kus bei suomių. Keltas klausimas dėl tų tautų fe-deracijos su Rusija. Eilė atstovų pasisakė už to-kią federaciją. Skirtingos pažiūros reikėsi tik dėl federacijos žinybų pertempto centralizavimo, truk-dančio natūralų valstybės vystymąsi ir ypač paralizuojančio federacijoje esančių tautų ūkinį bei kul-tūrinį nepriklausomumą. Konferencijos dalyviai priė-mė nutarimą už federaciją su Rusija, Lietuvos klau-simą paliekant atvirą po Augustino Voldemaro* kon-ferencijoje padaryto pareiškimą, kuriame nurodė, jog didinga Lietuvos istorinė praeitis laiduoja tei-sę į visišką nepriklausomybę. Vokietija esanti pasi-ryžusi pripažinti Lietuvos nepriklausomybę; jei Ru-sija pirmoji tatau padarys, galys būti sulaikytas lie-tuvių nusigėrėjimas į vakarus (glaustai atpasakota iš Georg von Rauch: Russland, Staatliche Einheit und nationale Vielfalt, psl. 206-208).

Kijeve vykusioje tautų konferencijoje už visišką nuo Rusijos atsiskyrimą ir nepriklausomybės atsta-tymą tebuvo pasisakyta tik lietuvių delegacijos. Lat-vių ir estų atstovai tuo metu taip pat buvo už fe-

Nukelta į 6 psl.

**Plg. Stalino pareiškimą 20 pls.

*Plg. Churchill memoiren, I tomas, 29 psl. ir Ge-org von Rauch: Russland, Staatliche Einheit und nationale Vielfalt, psl. 222.

**Georg von Rauch: Geschichte des b. Russland, psl. 116.

*Prof. Augustinas Voldemaras bolševikų suintas 1940 birželio mėnesį grįžtas iš užsienio ir išvežtas į Sovietų Rusiją. 1957 Vilniuje išleistame leidinyje „Re-voliucinis judėjimas Lietuvoje“ Voldemaro mirties da-ta nurodomi 1944 metai.

MARGASIS PASAULIS

DELFINAI – TEATRO ŽVAIGŽDĖS

Florida – įdomus kraštas. Pirmasis buvo ispanas – Juan Ponce de Leon – kuris aplankė šį kraštą, 1513 m. Pavadinio ispanišku žodžiu Florida – žydinčioji, dabar angliškai sakome Florida. Ponce de Leon padovanojo tą kraštą Ispanijos karaliui. Pradžioje buvo manyta, kad tai buvo sala, vėliau klai-

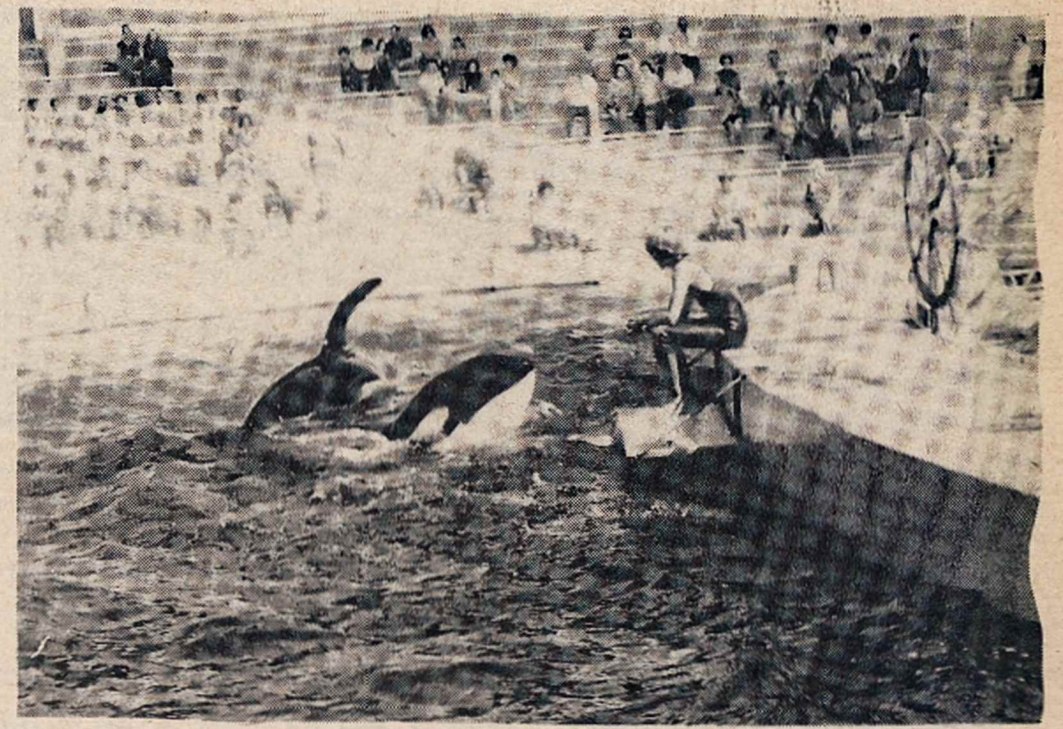
da buvo pataisyta – yra pusiasalis. Florida yra 27 valstybė, kuri buvo įjungta 1845 metais į Federaciją. Klimatas yra malonus, todėl daug lietuvių mėgsta praleisti ten savo senatvę, bet Florida yra mylimiausia vieta, kur praleisti žiemą, kada pav. Chicagoje ar Bostone ar Montrealyje gali paskęsti sniego kalnuose ir gerokai sušalti.

SEAQUARIUM'AS
Tas akvariumas yra

garsus. Žmonės, kurie lanko, yra dažniausiai turistai, nėra kokie zoologai, jie daug ko nepastebi ir dažnai nelabai ir įvertina, bet prie delfinų ilgiau pasėdi ir pasižiūri, kaip jie kaip artistai žaidžia.

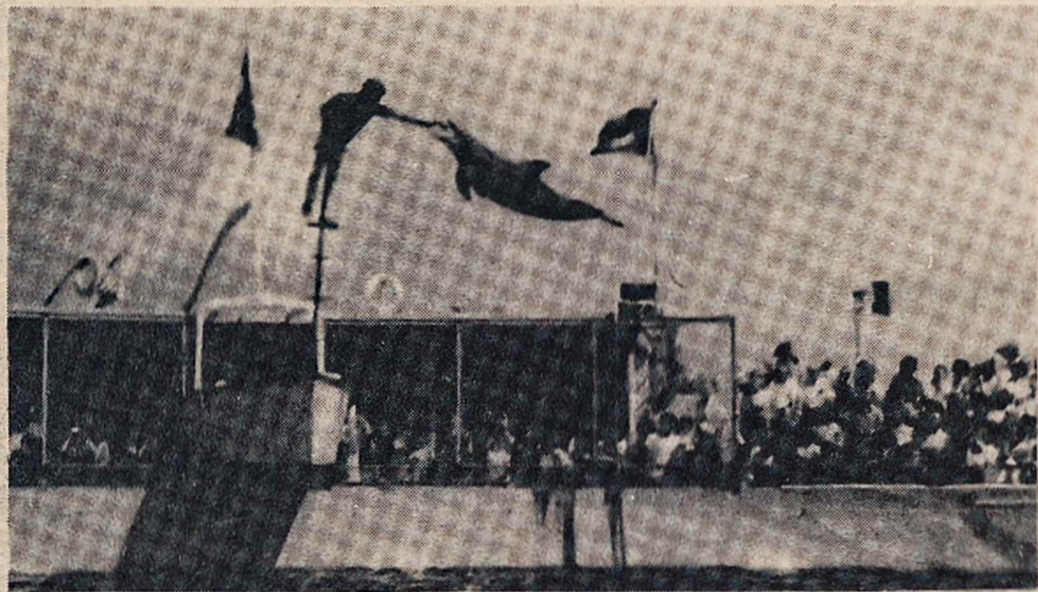
Žodis delfinas yra mitologiškas žodis ir Apollo dievo buvo epitetas. Angliškai dažniau sakoma Dolphin. Žmonės dažnai neskiria delfinus nuo Porpoise. Šitas paskutinis žodis yra susidaręs iš porcus piscis – kiaulė žuvis. Mokslininkai tarp jų mato skirtumą, nes dantų skaičius abejuose žandikauliuose yra skirtingas: nuo 80 iki 100. Mums pakanka žinoti, kad mūsų artistas – mokslininkai Tursiops truncatus, angliškai Bottle-nosed dolphin – turi pratęstą snukį, yra kaip koks anties snapas. Porpoise yra paprastai be tokio snapo.

DELFINAI
gyvena bendruomenėje, yra nepaprastai linksmi. Kas puola į akis, kad yra

MIAMI SEQUARIUM

Foto J. Venckaus

MIAMI SEQUARIUM

Foto J. Venckaus

nepaprastai inteligentiški: galima juos išmokyti visokių gudrybių: jie žaidžia sviediniu, sviedė toli, delfinas ant nosies galą mėtėdamas aukštyn tau atneša sviedinį. Jie šokdami pralenda pro lanką. Juos galima išmokyti šokti aukštyn ir gali iššokti iki 24 pėdų ir aukščiau, kaip galima matyti nuotraukoje.

Mums gamtininkams ne labai lengva suprasti, kaip ta smegenų evoliucija pažengė taip toli tokioje gru-

pėje – Banginių – kuri paprastai neatsižymi didele inteligencija. Imame tą žodį labai plačia prasme, nes tikri filosofai inteligenciją priskiria tik žmogui. Delfinų gabumai yra tame protarpyje tarp šunų ir šimpanzių.

Visiems patinka delfinų linksmumas, žaidimai aplink laivus, yra nepikti. Mėsa yra žmonių valgoma, atrodo kaip kiaulėna. Poruojasi rudenį. Gyvena

Nukelta į 7 psl.

Atkelta iš 5 psl.

LIETUVA SOVIETINĖS AGRESIJOS DOKUMENTUOSE

deraciją su Rusija.**

1817 spalio 25 (lapkričio 7) komunistams padarius perversmą ir suareštavus laikinąją koalicinę Rusijos vyriausybę, buvo palaidotas planas sudaryti Rusijos federaciją tautybių pagrindu, tautos nesiejant su teritorija. Tuo tarpu bolševikai, atidėję į šalį propagandiniam tikslui skirtus pareiškimus, pirmenybę teikė tautinėms sritims, į federaciją žiūrėdami kaip į priemonę siekiant tautas pajungti visiškam Kremliaus diktatui, dangstomam „savanoriško susilieimo“ skraiste (plg. Lenino užsienio politikos metmenis VII rusų komunistų partijos suvažiavime 19 psl.), po kuria slypi sovietinis imperializmas.

Bolševikinė sovietų vyriausybė ėmėsi įvairiausių priemonių sulaukyti nepriklausomybių paskelbimais vykstančiam tautų nubyrimui nuo Rusijos. Viena tų priemonių tenka skaityti Tautybių Liaudies Komisarato įsteigimą, kurio tinkle veikė taip pat ir skyrius Lietuvos reikalams, kurį laiką egzistavęs ir po paskelbimo Lietuvos nepriklausomybės. Tautybių komisaratai rusų komunistinė vyriausybė panaikino 1922 gruodžio 27, įsteigus TSRS ir baigus „žemių surinkimo“ pirmąjį kėlinį.

Maskviniame (nuo 1917 gruodžio iki 1918 kovo pradžios Petrapilyje) komisarato tautybių reikalams Lietuvos skyriuje dirbo komunistas Vincas Kapsukas-Mickevičius*. Bolševikų vyriausybei Lietuvos Brastoje vedant taikos derybas su vokiečiais ir

pastariesiems rusus reikalaujant atsisakyti nerusiškų teritorijų, Kapsukas-Mickevičius paskelbė deklaraciją, kurioje kartojo Stalino pareiškimą, jog nepainiotina buržuazijos apsisprendimo su darbo klasės apsisprendimu (plg. 20 psl.), pabrėždamas, „kad sprendžiamasis žodis Lietuvos likimo klausimu priklausos ne buržuazinėms grupėms, ne Vilniaus lietuvių konferencijai ir Tarybos organizatoriams, bet lietuvių tautos demokratinėms sluogsnams, pirmiausiai darbininkams ir garbingiems valstiečiams“*.

Be Lietuvos skyriaus Stalino vadovaujamame Tautybių liaudies komisarate, prie Rusijos komunistų partijos centro komiteto nuo 1917 spalio 10 veikė Laikinas lietuvių sekcijų biuras (žiūr. 9 psl.), kuris:**

„Po Bresto taikos organizavo komunistinės literatūros gabenimą ir siuntė partijos narius propagandiniam darbui į Lietuvą“.

Taigi netrukus po 1918 vasario 16 paskelbimo Lietuvos nepriklausomybės atstatymo, Rusijos komunistinė vyriausybė, vietoje pripažinusi Lietuvos atstatymą, delsė tatau padaryti, imdamasi veiksmų lietuvių tautos likimą nuspręsti Maskvoje.

Kiti veiksmai dar daugiau išryškino Rusijos bolševikų siekimus Lietuvos atžvilgiu.

Į nepriklausomybę atstačiusią Lietuvą siuntimu komunistų, Rusijos bolševikinė vyriausybė vykdė 1917 balandžio 24 rezoluciją (žiūr. 7-8 psl.), kuria tautų apsisprendimo klausimą nulemia ne gyventojai, bet rusų komunistų partija.

Rusijoje išgalėjus bolševikams, Lietuvoje komunistų partija neveikė ir tatau trukdė Maskvai vykdyti bolševikinės sampratos tautų apsisprendimo įgyvendinimą.

Maskvinėmis direktyvomis pirmasis komunistų partijos steigimo klausimu pasitarimas Vilniuje įvy-

ko 1918 rugpiučio 14, kuriame buvo „nutarta sukurti Lietuvos ir Baltarusijos komunistų partiją“*.

Patys bolševikai pripažįsta, kada komunistų organizavimas Lietuvoje buvo vykdomas:**

„1918 metais daugelyje Lietuvos vietų susikūrė pagrindinės komunistų partijos organizacijos, kurios susivienijo pirmajame nelegaliame Lietuvos komunistų partijos suvažiavime, įvykusiame 1918 m. spalio 1-3 d. Vilniuje“.

Netenka abejoti, jog komunistų partijos būrelių įvairiose Lietuvos vietovėse 1918 atsiradimas siejosi su iš Maskvos vykdyta akcija „siunčiant partijos narius propagandiniam darbui“, kuris tačiau neturėjo žymesnio pasisekimo. Tatau matyti iš komunistų partijos narių Lietuvoje tuometinio skaičiaus. Lietuviškieji bolševikai teigia 1918 metų spalio pradžioje Lietuvos teritorijoje veikus „60 partinių organizacijų, kuriose buvo apie 800 komunistų“*.

Toks skaičius greičiausiai tegalėjo būti įjungus ir Baltgudijos komunistus. Tuo tarpu Lietuvoje buvo žymiai mažiau. Tatau leidžia spėti kiek vėlesni

Bus daugiau.

** Georg von Rauch: Russland, Staatliche Einheit..., psl. 208.

* Šarmaitis 1958.6.9 pranešime per Vilniaus radiją Kapsuką-Mickevičių titulavo Lietuvos reikalų komisarato prie tarybinės vyriausybės komisarą. Tikrovėje Tautybių komisaratai komisarų titulu vadovavo Stalinas ir tame komisarate veikusieji tautybių skyriai negalėjo būti komisaratais vadinami.

* Iš Vilniaus radijo pranešimo 1958.6.9.

** Tarybų Lietuvos socialistinė respublika, 29 psl.

* Iš Vilniaus radijo pranešimo 1958.6.24, kuriame nurodoma, jog tuo vardu partija veikusi iki 1920 rugsėjo.

** Tarybų Lietuvos socialistinė respublika, 40 psl.

* Iš Vilniaus radijo pranešimo 1958.6.24.

apie 30 metų. Patelė vaikus žindo. Jūreivių yra tikri draugai ir jų pasirodymas reiškia – laimę. Aliejus geras – laikrodžius tēpa.

Delfinai minta žuvimis, – makrelėmis, ypatingai mėgsta silkes – minkštakūniais.

Kaip išmokslinti delfinus? – atlyginimu. Jeigu ką gerai daro, tuojau atlygink, brauk į burną silkę. Niekados nebausk už nepasisekimą. Net priežodis sako: "Jeigu mušei šunį, tai nieko kito nebelieka – pakark jį". Jis nebebus tavo geras draugas, nebelaižys nei tavo rankų, nei tavo smakro. Net yra žmonių, kurie dabar tą "reward" sistemą taiko ir žmonėms, savo vaikams. Vaikui sako: jeigu tu atsiėkėles patalsysi savo lovą, gausi kvoterį ar 50 centų. Jeigu parneši metų gale gerus laipsnius, gausi dviratį, atostogas į Kaliforniją, ar Floridą. Jeigu gausi kolegijos diplomą, tai galėsi važiuoti į Europą, arba gausi automobilį.

Kiti mano, kad toks auklėjimas nėra pakankamai aukštas ir be to abejotinos moralės. Reikia elgtis morališkai, neatsižvelgiant, ar kas atlygins ar ne. Aukštos morališkos vertės padarytas darbas jau savaime yra geriausias atlyginimas. Atlikta pareiga yra geriausias atlyginimas ir gražiausia dovana.

Dolfinai davė reikšmingus pavadinimus. Dolphin francūziškai Dauphin buvo nuo 1349-1830 Prancūzijos karalių pirmgimio titulas. Dauphinė yra viena Prancūzijos provincija. Kilmė – turbūt kas nors pirmas delfiną turėjo savo herbe. J. Venckus S. J.

KOKIOS MOTERYS VYRAMS GERIAU PATINKA: AR IŠMINTINGOS AR GRAŽIOS?

Be abejo, vyrams tokios moterys geriausiai patinka, kurios yra kartu ir išmintingos ir gražios. Tai būtų idealas. Deja, gyve-

nime taip nėra, nes tos dovanos – išmintis ir grožis – yra nelygiai duodamos, be to, tos ypatybės nelygiai yra pastovios: jeigu mergaitė yra išmintinga, gali pasilikti per visą gyvenimą išmintinga, o grožis yra labiau jaunystės ypatybė, su metais keičiasi.

Kokius čia tyrimus galima daryti? Be abejo, ne su mikroskopu. Research Centre in Britain apklausinėjo apie tūkstančius vyrų, nes jie turbūt geriausi teisėjai moterų grožio. Be to, norėdamas būti ištikimas moksliškai precizijai, turiu pasakyti, kaip buvo angliškai klausimas pastatytas. Klausimas buvo toks: Do you prefer sexy women or smart women? Visi pripažįsta, kad "intelligent" ir "smart" yra tas pats. Ar yra tas pats graži moteris ir "sexy woman", gal bus abejonių ir įvairių nuomonių. Bet praktiškai kalbant, jauniems vyrams graži ir "sexy" yra beveik tas pats.

Yra nepaprastai įdomu, kad Britanijos vyrai didžiumoje ir daugumoje pasisakė, kad išmintis, protingumas esąs daug svarbesnis dalykas moteryje, negu "sexy". Filosofškai ir gyvenimiškai galvojant toks vyrų pasisakymas išeina vyrų garbei.

Be šito pagrindinio klausimo vyrai dar pasisakė, kokias kitas dorybes moteryje brangina. Daugelis vyrų pageidauja iš moters "honesty", nuoširdumą. Nenori, kad moteris vaidintų teatrą, nori, kad elgtųsi "by being herself".

Daugelis vyrų pageidauja "good organization", lietuviškai sakant, kad būtų geros tvarkingos šeimininkės.

Vyrai paklausti, ar nori, kad jų žmonos eitų iš namų dirbti kur nors. Daugelis pasisakė už tai, jeigu gali suderinti su vaikų auklėjimu, kad dirbtų. Visi pageidauja, kad moteris už lygų darbą gautų ir lygų atlyginimą. Tokia pat pažiūra yra ir JAV. Pav. visi giria Marina Whitman Ph. D., pirmoji

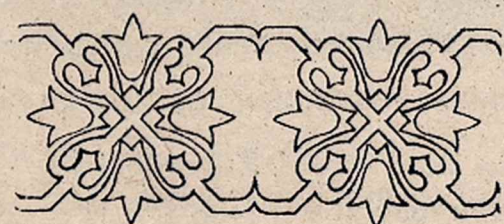
moteris Nixono kabinete, kuri yra patarėja valdžios ekonomiškuose reikaluose. Ji Pittsburgo Univ. profesorė. Jos tėvas John von Neumann, vienas iš geriausių matematikų mūsų laikuose, vienas iš kompiuterių išradėjas. Marina yra nurodoma kaip klasiškas pavyzdys, kaip galima profesiją suderinti su gražia šeima.

Yra įdomu palyginti anglosaksus su lotynų tautomis: lotynai, ispanai, italai – paprastai nenori, kad jų žmonos dirbtų už šeimos ribų. Gal išaiškinimas yra ir tas, kad pas anglosaksus vaikų skaičius yra mažas. Jauna moteris ištekėjusi apie 18 metų amžiaus, turi du tris vaikus, praktiškai nuo 27 metų ar 28 jau daugiau nebegimdo. Moterei moterystė jau po 30-35 amžiaus metų jau nebėra "full time job". Vyrai jaučia, kad moterei pritinka eiti ir gauti kokį pelningą darbą. Jauna ištekėjo, vaikai greitai išaugo ir išėjo iš namų, žmona ir vyras – abu atsirado, kaip anglai sako, "tuščiam lizde" – empty nest. Abu dar yra romantiški. Daugelis stebisi ir nesupranta, kodėl žmonės, išgyvenę moterystę 20-25 metus skiriamasi "dėl charakterio skirtumo, dėl žiaurumo". Jeigu tiek ilgai galėjo kartu išgyventi ir pradžioje abu neturtingi kur kolegijoje, dažnai tėvams nepriitarian, nes norėjo kad mokslus baigtų, diplomą gautų, vis tik sukūrė lizdą ir buvo laimingi, bet dabar, vaikus išauginę, praturtėję jau per tiek laiko, – nebegali sugyventi?

Anglijoje vyrai sutinka padėti savo žmonoms visame kame, – plauti indus, padėti atlikti visus namų darbus, važioti jas atlikinėti pirkinius ir pan. Sutinka net vaikus padabuoti, jeigu turi kur išeiti žmonos.

Tik viename dalyke vyrai neprižadėjo savo žmonoms pilnos pagalbos: pakeisti vaikų vystiklus – to change the diapers.

J. Venckus S. J.

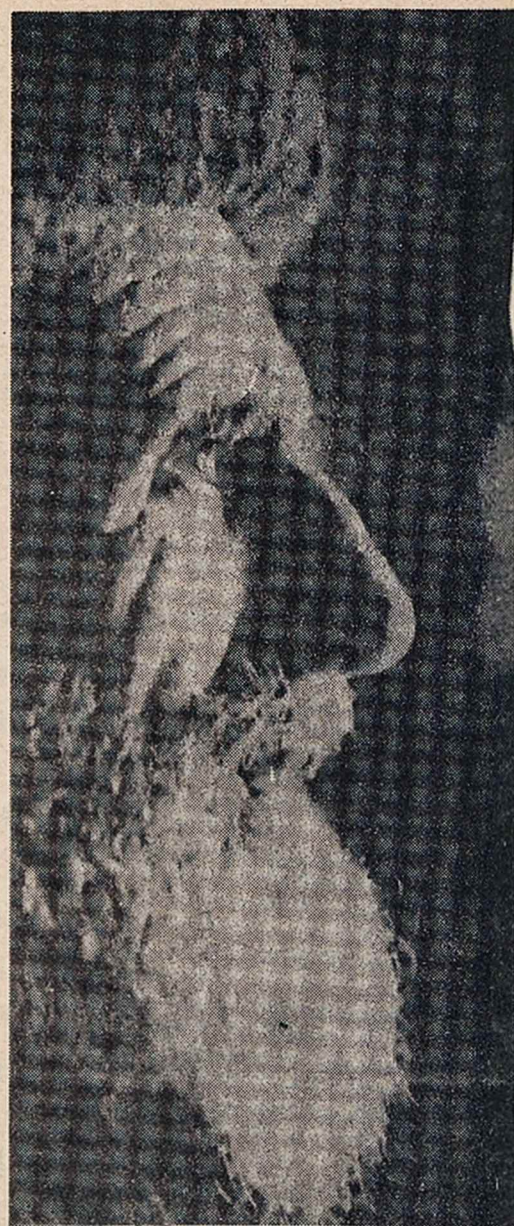
TIK 166 METŲ AMŽIAUS ŽMOGUS...

Prancūzų laikraštis "La Presse" iš š. m. bal. 5 d. patiekia daug įdomių žinių apie mūsų laikų Matūzelį, dar gyvą senelį Chirali Mislinov, 166 metų amžiaus. Jis priskaitė savo šeimos artimųjų 220 asmenų.

Chirali Mislimov yra gimęs 1805 metais 1700 metrų aukštai kalnuose, Berzava kaime, Azerbaidžane, kur ir dabar gyvena. Jei, esą, jūs paklausite jo, kaip jis sugebėjo sulaukti tokį didelį amžių, jis atsakys: "Mano gyvenime aš niekad nesiskubinau ir neskubėjau mirti taip pat".

Pagal tą 166 metų senelį esą tik du ilgo gyvenimo šaltiniai. Pirmas šaltinis tai – kalnų tyro oro gamta, kristalinis kalnų šaltinių vanduo, žemės vaisiai ir puikios aplinkumos ramybė.

Antras šaltinis, tai mes patys. Ilgai gyvena tas, kuris džiaugiasi gyvenimu, kuris nepavydi kitiems, kurį nekankina nelygybės, kuris dažnai dainuoja ir retai verkia,

Chirali Maslimov
gimęs 1805 m. Azerbaidžane
kuris dalinasi malonumais
ir skausmais su kitais,
kuris keliai ir gula su
saule; tas, kuris mėgsta
dirbti ir supranta kada
reikia pailsėti, kuris pa-
prastai valgo ir niekad ne-
sėda prie stalo, jei ne al-
kanas.

Vietinio daktaro pranešimu, Chirali Mislimov niekad nesirgo.

IŠVALYS ONTARIO EŽERĄ...

(Iš "Canadian Press")

Jau ištisus šimtmečius Ontario ežeras aptarnauja dvi draugiškas dideles valstybes, Kanadą ir JAV. Žuvininkystė, susisieki-mas, sportas, sveikatos šaltinis tūkstančiams ir tūkstančiams gyventojų. Ežeras tiesioginiai rišasi su didžiais Amerikos ežerais – Erie, Huron, Michigan ir Superior, kurių aplinkumoje gyvena virš 30 milijonų žmonių.

Šiuo metu Ontario ežeras, lygiai kaip ir kiti ežerai, yra apverktinai būklėje. Buvęs anksčiau jo ty-ras vanduo, baisiai užterštas. Virš vandens plaukioja žali maurai, gyvsidabriu užnuodintas planktonas, dvokia negyvos žuvys ir algės, išmetamos į krantą... Užteršiami paplūdimiai... Nyksta laukiniai paukščiai ir žvėrys... O ir žmonės pavojus... Ežeras pavir-tęs į kokia tai šiukšlių duo-

bę, kur suverčiamos visokios atmatos, jo pakraščiuose įsikūrusių fabrikų. Vanduo netik kad užteršiamas, bet ir užnuodijama visa kas gyva – fauna ir flora. Apie tai plačiau rašė "Canadian Press".

Iš tų pat šaltinių sužino-me, kad Kanada ir JAV jau imasi konkrečių žygių – sujungtomis jėgomis išvalyti visus didžiuosius ežerus, taigi ir mūsų Kanados Ontario ežerą. Tą milžinišką užsibrėžimą įvykdinti gal reikės desėto metų.

Abi valstybės numato pradžiai išleisti apie 15 milijonų dolerių jau atelnančiais metais tik paruošiamiems darbams ir studijoms. Tam tikslui numatoma įkinkyti apie 600 mokslininkų – specialistų; jų žinion bus pavesta 14 lėktuvų, 5 laivai, o ir iš-tisa eilė milijoninės vertės laboratorijų... Turės būti išspręsta šimtai klausimų ežerų ligos diagnozui nustatyti.

Nukelta į 9 psl.

Žvirbliu į Lietuvą

ISPŪDŽIAI, LIETUVOJE APSILANKIUS

(Tęsinsys iš praeitos savaitės numerio)

Po pietų lankėmės buvusioje Iguļos bažnyčioje (Sobore), dabar vadinamu skulptūrų ir vitražų muziejum. Tas soboras anksčiau atrodė erdvus, o dabar – susitraukęs, sumažėjęs, nes daug įvairių pertvarų. Altorius ir vargonai užkalti. Matyti daug vertingų Mikėno, Zikaro ir kt. skulptūrų ir pasigėrėtini Ušinskio vitražai. Gal dėl to, kad buvo mažai žmonių, jaučiau kažin kokį šaltumą, gal ji kėlė kai kurics milžiniškos skulptūros, kaip Jokūbonio Pirčiupio motina, aišku, ir Lenino bei kitos. Stovėjo ir laisvės laikais ties Karo muziejum buvusi Zikaro Laisvės statula.

Iš šios parodos išėję, visi turėjom "laisvalaikį", skubėjom ten, kur kam buvo įdomiau.

Kestučio gatvėje, netoli teatro apžiūrėjau jaunamus, kur prieš kara teko gyventi ir... nuskubėjau prie teatro rūmų.

Ta vakarą buvo statomas Gounod "Faustas" su A. Kučingiu Mefisto vaidmeny. Duryrį į salę dar buvo užrakintos. Čia pat sutikau mielą Kučingį. Jis mane atpažino ir puolėm vienas kitam į glėbį. Kučingis atrodo gerai, sakytum, neturi nė 50 metų. Nors jau vakaras, bet padariau su juo pora nuotraukų. Ilgai negalėjau kalbėtis ir apgailestavau, negalėsiąti matyti spektaklio. Jam palinkėjau dar ilgai dainuoti. Jis pasveikino per mane visus lietuvių dainininkus Amerikoje ir apsikabinę atsisveikinom.

Nutariau apsilankyti ir teatro užkulisuose. Permečiau akimis lentą, kur sura-

šoma, kas, kada ir kokiuose spektakliuose dainuoja. Budinti moteris paklausė: kas aš ir ko čia ieškanti? Pasakiau, kad kadaise čia esu dainavusi ir dabar ieškau praeities. Esu iš Amerikos... Budinti mane išbučiavo ir nuvedė į salę. Scena jau buvo paruošta spektakliui. Užlipau ant jos ir pravirkau – juk tai neužmirštamojo Lietuvos valstybės teatro scena... kur buvo malonumas dainuoti.

Mane nuvedė ir į antrąją aukštą, į buvusią prezidento ložę. Čia dar tebestovi tas pats rojalis, bet, sako "dabar ir mes čia kartais galime sėdėti, o anksčiau tik prezidentas". Užkulisų grimo kambary pastebėjau betriušiantį senų laikų bičiulį Korsaką. Jis mane tuoj atpažino ir vėl išsibučiavome. Dar buvau ir savo grimavimosi kambary, kur iš dviejų solisčių viena rengėsi Margaritos vaidmeniui. Pasakiau savo pavardę, man ji sako: "O, mes jus pažįstame iš teatro knygų. Palinkėjau joms sėkmės, jos pakvietė mane dar šiame teatre padainuoti ir skubėjau į viešbutį, kad neatsilikčiau nuo grupės.

Ėjau Laisvės alėjos viduriu (ir dabar vis taip vadinamos) viduriu, alsavau Kauno oru, stebėjau geltonuojančius medžius, senutes liepas, dangų, senelį Soborą, bet Kaunas man atrodė kažkoks svetimas... Juk Lietuvoje senaisiais laikais kaip tik ilgiausiai gyvenau Kaune. Sekmadienų vakarais, prisimeniu, anuomet Laisvės alėjoje būdavo pilna žmonių, o dabar? Beveik tuščia.

Užbėgau į buvusią Monikos kavinę, dabar vadinamą Orbit. Viskas pakeista, bet atrodo

jaukiai. Durininkas pakvietė užteiti vėliau, kai bus vakarienės metas. Dabar čia restoranai. Užėjau ir į buvusią Konrado kavinę, dabar vadinama Tulpe. Norinčių ten patekti eilė buvo ilga, suradau vedėją ir jam pasakiau, esanti iš Amerikos ir kokiam pusvalandžiui norinti išgerti kavos ir pasėdėti, kur tiek sėdėta anais laikais...

Vedėjas mane pasodino prie orkestro. Atnešė vyšninės, kavos ir pyragaičių. Buvo įdomu čia pasidairyti.

Salė taip pat pakeista, praplėsta. Vietoj buvusio vieno kambario, dabar – trys. Dar užsukau į buvusią Metropolį. Anksčiau buvęs mūsų gražus ir jaukus Metropolis, pavers-tas į paprastą valgyklą, čia iš tikrųjų dabar nejauku.

Vėl gatvėje tuščia. Klausiu: kur gi dingę žmonės? Sako – greičiausia išvažiavo kasti bulvių, rūpintis daržovėmis, mat, sekmadieniais žmonės turi daugiau laiko. Žodžiu, Kaunas ne be tas...

Dar mums buvo parodyta naujoji Kauno statyba, vadinamoji Dainava. Tai didžiulis rajonas, visi namai vienodi, maždaug 4-5 aukštų. Sužibus elektros šviesoms, iš tolo atrodė – didelis miestas...

8 v. v. susirinkom į viešbutį vakarienei.

Kitą dieną nuskubėjau į Vilniaus teatrą pamatyti G. Donizetti operos "Lucia di Lammermoor". Tai trijų veiksmų opera. Dirigavo V. Viržonis, režisierius – vėliau mišes A. Rudaitis, dailininkas – F. Navickas, chormeisteris – A. Krogertas, baletmeisteris – V. Grivickas.

Tą vakarą Liuciją dainavo D. Juodikaitytė, tik pernai baigusi Vilniaus konservatoriją. Ji labai geros išvaizdos: aukšta, liekana, gražaus veido, gražiai nuaugusi ir turi gerai išlavintą visuose registruose sopraną, stiprų, su gera koloratūra, malonų tembrą. Džiaugiuos, kad Lietuva turi ją ir kitų labai gerų operos solistų. Sunkiąją pamišimo sceną ji padainavo labai gerai... Vaidybiniai dar trūksta laisvumo ir pasitikėjimo, bet tai tik pradžia, po ilgesnės patirties scenoje trūkumai bus išlyginti. E. Kaniava, mums jau žinomas baritonas, lordo Henriko vaidmeny buvo pasigėrėtinas. Jis, geros išvaizdos, buvo labai geras vokaliniai ir vaidybiniai. Kiek silpnėsnis Edgardo vaidmeny V. Česas (mano geras pažįstamas, su juo lankėm Kauno konservatoriją).

Pasigedau geresnio choro, baletu ir re-

Nukelta į psl.

Iš kairės: dr. J. Pajaujis, LB Queens apyl. pirm. A. Oslapas, R. Mainelytė, T. Šlepetienė, Eltos Inf. red. V. Alseika, adv. J. Šlepetys ir L. Sperauskienė. Nuotrauka Lino Vytuvio

Atkelta iš 7 psl.

MARGASIS PASAULIS...

Taigi šimtai problemų. Štai klausimai – biologiniai, cheminiai, meteorologiniai, vandens judėjimo balansai, energijos, rubežių sąlygos, ir daug daug kitų...

Tam darbui vadovauti bus paskirta speciali jungtinė Kanados-JAV komisija. Komisijoj Kanadą atstovaus Environment Canada (Kanados aplinkuma), kasyklų ir energijos fed. ministerija, Ontario žemės ūkio ir Miškų minist., Ontario vandens išteklų komisija, ir septyni Kanados universitetai.

JAV. tam reikalui anksčiau numatė vos 2 milijardu dolerių. Tačiau dabar aiškėja, kad tos sumos užteks tik vos 3 pirmutiniams metams. Visas, tik savo ežerų išvalymo darbas gali pareikalauti net 12 milijardų dolerių. Tai spėlioja patys amerikiečiai.

Kiek apseis savo, besirubežiuojančių su JAV, vandenų išvalymas – tuo tarpu yra paslaptis. Bet turbūt irgi nemažai. Tai paaiškės tik vėliau, kai tarp Kanados ir JAV. bus tuo reikalu pasirašyta sutartis.

KAS YRA ALKOHOLIKAS? Kas yra Alcoholics Anonymous?

Aš pats būdamas alkoholikas, mėginu trumpai su tuo supažindinti lietuvišką spaudą. Daug žmonių šį terminą labai klaidingai supranta, galvodami, kad čia blogas bei pažeminantis žodis. Kiekvienas alkoholikas yra ligonis, o alkoholizmas yra liga, nuo kurios vaistų gautiškai pagydyti, nėra. Geriausias ir vienintelis vaistas (mano, ir daug tokių kaip aš) manymu, yra sąžiningas pačio žmogaus

nusistatymas nustoti vartoti alkoholinius gėrimus. Tas yra labai paprasta, bet labai sunku. Nustoti gerti alkoholį yra vienas dalykas ir išsilaikyti negeriančiu – antras dalykas.

Asmuo, apie kurį čia kalbu, yra sergantis trimis ligomis, būtent: fiziškai, dvasiškai ir protiniai. Nusistačius ir sustojus gerti, yra labai sunku išsilaikyti pačiam vienam. Tam sunkumui nugalėti 1935 metais yra gimusi organizacija Alcoholics Anonymous, arba trumpai visur vadinama AA.

1935 metais vienas dide-

lis New Yorko biznlerius, Bill W., kankindamasis nuo šios ligos, daręs ką tik galėjęs, pasigydyti, apėjęs daug gerų daktarų bei ligoninių ir dar kartą mėgindamas vieną iš daktarų, patalkė į tokį pat ligonį, kaip jis pats. Tai buvo dr. Bob. S., iš Akron, Ohio, JAV.

Taigi, iš tų vyrų gimė Alcoholics Anonymous organizacija. Faktinai angliškai vadinama Fellowship. Trumpai: kas yra Alcoholics Anonymous? Maždaug 300 tūkstančių vyrų ir moterų, kurie nustojo gerti, padedami kitų alkoholikų. Moterų maždaug yra vienas penktadalis minėto skaičiaus.

AA nežiūri nei religijos, nei politinių įsitikinimų. Joje yra visokių religijų, visokių profesijų, visokių specialybių bei tautybių žmonių. AA neturi prezidentų, pirmininkų bei AA profesionalų. Yra viena generalinė, jungianti pasaulyje esančias AA grupes, raštinė New Yorke. Ten yra spausdinama spauda bei verčiama į skirtingas kalbas. Tędirba keletas apmokamų tarnautojų. Visame pasaulyje yra 8 700 pavienių grupių, kurios kiekviena išsilaiko. AA nariu būti labai paprasta. Nereikia pasirašyti, nieko mokėti, jokių blankų pildyti, bet pasižadėti.

Vienintelis prašymas yra: sąžiningai norėti nustoti gerti. Paprasta, bet sunku. Taip pat AA grupių galima rasti ligoninėse, kaulėjimuose bei kariuomenėje, kurios dirba kartu su minėtų vietovių administracijomis. Kiekvienos grupės bei kiekvieno alkoholiko tikslas yra padėti dar tebesikankinančiam nuo alkoholio.

AA grupės daugelyje atvejų dirba kartu ir su kitomis organizacijomis, tikslu padėti kenčiančiam alkoholiui. Pvz., dažnai būna susirišę su parapijų klebonais, policijos viršininkais, miesto majorais bei gydytojais. AA filosofija yra gimusi iš alkoholikų ir alkoholikams. Visa AA filosofija yra sukurta iš 12 laiptų. Angliškai: The twelve suggested steps of AA.

Kaip anksčiau minėjau, šioje organizacijoje niekas nėra verčiamas daryti tai, kas nurodoma, bet viskas yra mėginama padėti, patarnauti tiems žmonėms, kurie yra perkentėję tą baisų momentą bei kančias, kurias yra padaręs alkoholis.

Šiuo trumpu aiškinimu apie AA, aš nenoriu ieškoti naujų narių bei padidinti alkoholikų skaičių, bet gal kada nors, kam nors, būtų aiškiau žinoti bei lengviau suprasti, kas yra AA.

Beveik kiekviename Kanados miestelyje yra AA grupės. Montrealyje yra 70 grupių.

Labai maloniai prašyčiau, kam atrodytų, kad tas yra vaikiška bei nepraktiška ir panašiai, nerašyti man priešingų straipsnių. Bet jeigu kas norite būti pagelbėtas toje būdoje, prašau rašyti mano adresu "N. Lietuvos" redakcijai. Atsakysiu į visus laiškus kuo greičiau ir kiek galėdamas, geriau.

L. G.

PAVASARIS KELIAUNA ŽASŲ SPARNAIS...

Melsvoje pavasario padingėje girdisi gir-gar, gir-gar, tai Kanados laukinės žąsys žiemos šalčius praleidusios pietuose, vėl grįžta atgalios į savo gimtinę Kanadą, pakelėje skelbdamos pavasarį. Glenn, Michigane vietovėje, kurioje gyvena ir 5 lietuvių šeimos, netoliese yra įrengtas keliaujančioms Kanados žąsims rezervatas. Rezervatas užima nemažą plotą ir per jį teka upelis. Rudenyje išlėkdamos ir pavasarį Kanadon grįždamos žąsys čia stovyklauja. Michigan Wildlife Conservation departmentas jas globoja,

Nukelta į 11 psl.

Atkelta iš 8 psl.

ŽVIRBLIU Į LIETUVĄ

žisūros. Juk buvęs Kauno valst. teatro choras, Juliaus Štarkos vadovaujamas, galėjo lygintis su įgudusiais užsienio didžiųjų operų choralais. Dabartinis Vilniaus operos choras nepasiekia jo lygio. Tas pats pasakytina ir apie baletą. Atrodo, kad šoka ne menininkai, bet tarnautojai, vykdantieji savo pareigas... Neabejoju, kad jie galėtų geriau pasirodyti. Po kelių Vilniuje matytų spektaklių galiu pasakyti, kad trūksta šeimnininko, režisieriaus stiprios rankos. Atrodo, kad Lietuva trūksta gerų režisierių. O gal mano skonis per daug išlepintas?

Juk Kauno konservatorijoj turėjau geriausias mokytojus – čia negaliu nepaminėti režisieriaus Petro Olekos (scenos technika), dirigento prof. Vyt. Marijošiaus (operos klasė), plastika – Olekienė, prof. V. Banaitis – meno istorija, A. Račiūnas – fortepijonas ir kiti. Be to, po pasaulį keliaudama esu mačiusi visas gerąsias pasaulio operas, kaip Londono Covent Garden, Pary-

žiaus Grand Opera, Milano La Scala, Romos, Venecijos, Madrido, Berlyno, Vienos, Buenos Aires ir, aišku, daugelį kartų New Yorko Metropolitan operą.

Dienos tiesiog lekia ir jau artinasi išvykimo metas. Priešpaskutinį vakarą dar nuėjau į Vilniaus dramos teatrą, vadinamą Akademiniu, pasižiūrėti Justino Marcinkevičiaus dviejų dalių dramos – poemos "Mindaugo". Režisierius – H. Vancevičius, dailininkas – F. Navickas, kompozitorius – E. Balsys. Drama labai gera. Čia galėčiau daug gero pasakyti, bet būtų per ilgai. Tad keliais žodžiais. Režisūra gera, taip pat ir aktoriai, visi geri, jų buvo net 18. Iš jų minėtinai Rigertas, L. Kupstaitė, A. Kupstaitė, Kurauskas, Rosenas, Vaisieta, Zulonas, Pikelis, Bružas, Chadaravičius ir kiti. Dekoracijos lengvos ir įdomios. Dramatinė muzika atitiko veikalo turiniui, darė jį išpūdinę ir padėjo aktoriams įsijausti į jų vaidmenis. Paskutiniame veiksmo scenoje buvo pakabintas didžiulis Lietuvos istorinis žemėlapis su tų laikų sienomis.

Įdomu, kad pusę publikos sudarė jaunimas. (B. d.)

AUKŠTAITIJS GAMTOVAIZDIS

Iš E. Galvanausko atsiminimų

Pagrindinis Lietuvos Valstiečių Sąjungos steigėjas buvo Ernestas Galvanauskas, gimęs 1882 m. lapkričio 20 d. Žilionių kaime, Vabalninko valsčiuje, tada Panevėžio, o nepriklausomybės laikais Biržų aps., miręs 1967 m. liepos 7 d. Prancūzijoje. Būdamas Petrapilio kalnų instituto studentas, 1905 m. įsijungė į revoliucinį judėjimą Lietuvoje, dėl ko valdžios persekiotas pabėgo į užsienį ir 1918 m. studijas baigė Belgijos kalnų institute.

Atsikūrus nepriklausomai Lietuvai E. G. buvo kelis kartus ministras pirmininkas, užsienio, susisiekimo ir finansų ministras. Suorganizavo Klaipėdoje Prekybos Institutą ir jam rektorėavo.

E. G. ir aš buvome A. Merkio vadovautoje Lietuvos vyriausybėje 1939.X.21 - 1940.VI.17.

Nors asmeninė pažintis buvo neilga, bet po to mudu susirašinėjome iki pat jo mirties.

Ruošdamas Lietuvių Enciklopedijai straipsnį apie Lietuvos Valstiečių Sąjungą, kreipiausi į jos steigėją ir pateikiau jam keletą klausimų. E. Galvanauskas, dar gyendamas Madagaskare, 1963 m. kovo 10 d. laišku man atsakė. Čia yra jo atsakymas.

J. Audėnas

Pateikiu Jums savo atsiminimų pluoštą iš 1905-1906 m., kurie, tikiuos, Jums palengvins tinkamai atlikti Jūsų įsipareigojimą parašyti apie Valstiečių Sąjungą.

1905 m. vasarą (atostogų metu) organizavau skaitlingus „šeimyninius susirinkimus“ su vaidinimais („Amerika pirtyje“) ir dainomis. Tai buvo susirinkimai be valdžios leidimo. Turėjau susidūrimų su policija. Mano pagalbininkais, talkininkais buvo Vabalninko vaistinės vedėjas K. Matulis, ūkininkas J. Cybas, moksleivis Juozas Sruoga, vaistinės vedėjo padėjėjas P. Žitkevičius.

Čypėnų valsčiaus nutarimai

1905 m. rudenį, rodos, spalio mėnesį, datos tikrai neprisimenu, gavau Peterburge Matulio telegramą tuojau vykti į Vabalninką. Į Vabalninką atvykau naktį. Vaistinėje radau manęs laukiančius: K. Matulį, J. Sruogą, P. Žitkevičių, J. Cybą ir kelis kitus ūkininkaičius. K. Matulis nusakė padėti: rytojaus dieną valsčiaus susirinkimas, kuriame bus aptarti ir nutarti svarbiausi valsčiaus reikalai. Jis bus skaitlingas, nes šaukiami visi valsčiaus vyrai. Į Čypėnus atvyks Panevėžio apskrities vyresnybė: ujezdų načalnikas, zemskis, spraunikas su pristavais ir urėdininkai, lydimi pėstininkų kuopos ir raitelių būrio.

Nutarėme vykti į tą valsčiaus susirinkimą. Tai — mūsų teisė ir pareiga, nes priklausome Čypėnų valsčiui. Pasiryžome valsčiaus susirinkime praveisti mūsų suredaguotus nutarimus, pakeisti viršaitį ir valsčiaus raštininką.

Aš paruošiau nutarimų projektą, Matulis ir Cybas talkininkavo juos patikslinti. Sakinys po sakinio buvo svarstyti ir nutarti. Darbas virė visą naktį. Nutarimai buvo atspausdinti (multiplikuoti) Matulio pastangomis. Jų pabaigoje įdėtas mano piešinys: valstietis, užsimojęs basį, veja rusą policininką iš Lietuvos.

Dešimtą valandą jau buvome Čypėnuose. Didelė vyrų minia supo valsčiaus bustinę. Visai arti būriavosi policininkai, kareiviai-pėstininkai ir raiteliai. Mano atvykimas buvo staigmena. Nustebo ne tik susirinkę vyrai, bet ypač rusų vyresnybė. Vyrai, pamatę mane, ėmė šaukti valio, o rusai subruzdavo.

Daug vietos reiktų skirti aprašymui apie susirinkusius vyrus, apie policijos, pėstininkų, raitelių laikyseną, apie paties valsčiaus susirinkimo posėdį ir kas dėjosi jam pasibaigus. Todėl čia praleidžiu to istorinio susirinkimo vyksmą. Aprašiau jį jau būdamas Suomijoje. Tas aprašymas buvo išspausdintas Liet. Ūkininke.

Valsčiaus viršaičiu išrinktas Cybas, kurs ir pirmininkavo susirinkimui, raštininku — P. Žitkevičius, kuris valsčiaus knygoje nutarimus pirmą kartą įrašė lietuviškai.

Visi nutarimai iš cilsės, vienas po kito, buvo apsvarstyti, mano paaiškinti ir vienu balsu priimti. Pasibaigus susirinkimui, policija, kareiviai ir raiteliai pradėjo priešpuolį, tačiau aukų nebuvo.

Taip atsirado „Čypėnų respublika.“ Čypėnų valsčiaus nutarimai plačiai pasklido ir pateko lietuviškon spaudon. Užtvara buvo prailaužta be kruvinų aukų. Sekė mano „pamokslai“ Vabalninke, Biržuose, Pabiržėje, Suostuose, Papilyje, Pasvalyje, Subačiuje, Pandėlyje ir taip toliau, kurių atstovai mane kvietė patarti kas daryti.

Įsijungiau į platesnę tautinai politinę propagandą. Savo kalbomis stengiausi išjudinti gyventojus, ypač valstiečius, kuriems daugiausia buvo skirtos mano kalbos, skleisti Lietuvos nepriklausomybės, tautos suverenumo (demokratijos) min-

tį: atsikratyti ruso, savo krašte tapti šeimnininkais, patiems savo kraštą valdyti ir tvarkyti... Mano kalbos vyko sekma-dieniais po pamaldų ir svarbesniais prekybos metais. Policija kalbų netrukde. Protarpiais iš tolo klausėsi, dažnai visai nesirodydama, pasitenkindama šaipų pranešimais.

Mano štabas buvo Vabalninke K. Matulio vedamoje vaistinėje. Matulis ir Čybas buvo mano artimiausi bendradarbiai. Išjudinus valstiečius, reikėjo organizuoti valstiečių kuopelės. Kuopelėms buvo reikalinga literatūra. Tuo reikalu, rodos, 1905 m. lapkričio mėn., datos tiksliai neprisimenu, turėjau važiuoti į Vilnių.

Vilniuje mano pirmas vizitas buvo pas Feliciją Bortkevičienę. Per ją įėjau į kontaktą su Lietuvių Demokratų Partija ir dalyvavau tos partijos suvažiavime Vilniuje.

Tame suvažiavime pasireiškė nuomonių skirtumai tarp kairiųjų-idealystų su Pov. Višinskiu priešakyje ir dešiniųjų—realistų su A. Smetona priešakyje. Idealistai buvo už nepriklausomą Lietuvą, realistai gi už jos autonomiją Rusijos ribose. Po ilgų, karštų ginčų buvo priimta dr. K. Griniaus pasiūlyta kompromisinė formulė — vieton „LDP tikslas“ buvo įrašyta „LDP idealas“.

F. Bortkevičienė parūpino man reikalingą literatūrą. Ji buvo sužavėta Čypėnų valsčiaus nutarimais. „Nieko nelauk ir nesitikėk iš senių. Veik ir toliau kaip tavo galva išmano“ — toks buvo patarimas į mano pareikštą pageidavimą pasimatyti, pasitarti su LDP vadovais.

VILNIAUS SEIMAS

1905 m. įvykiai Rusijoje ir pačioje Lietuvoje pajudino lietuvišką šviesuomenę, neskaitlingą, išblaškytą Rusijos platybėse. Vilniaus Seimo sumanytojai ir vykdytojai juto reikala sukviesti bent Lietuvoje esančią šviesuomenę pasitarti politiniais tautiniais klausimais. Įvairių srovių lietuviai pasruvo į Seimą. Atvyko ir nelaukti dalyviai: tautiniai susipratę valstiečių atstovai, ūkininkai, kurie sudarė Seimo daugumą.

Iki Seimo prezidiumo sudarymo buvo tikras prekybosmetis. Seimo ruošėjai buvo užklupti tokio skaičiaus dalyvių, jog jiems salėje truko ne tik krėslų, bet ir vietos susispaudus stovėti. Pirmoje eilėje sėdėjo partiniai: krikščionys demokratai—dešinėje; demokratai—centre; kairėje—socialdemokratai.

KAPINIŲ KOPLYTELĖ

V. Augustino nuotrauka

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Atkelta iš 9 psl.

PAVASARIS KELIAUNA...

kukurūzais (kornais) pavaišina, žolės ir vandenio šios jos turi užtenkamai. Juokingos ir gudrios tos žąsų, jų ainės net ir Romą yra išgelbėjusios. Laukuose pilna balų ir ežerėlių, bet jos vengia į juos nusileisti. Bijo žmogaus, bijo to nelabojo mirtį nešančio medžiotojo. Tačiau rezervate jos jaučiasi kaip šeimininkės; pulkeliai atskrenda, pulkeliai išskrenda, būreliai vandenyje plaukioja ar ant žemės sutūpusios ilsisi. Per rezervatą einančiu keliu

važiuojant, išlipus iš mašinos, šalia esamoms žąsims beveik gali už uodegos nutverti. Čia žmogaus nesibaido, nes jos žino, kad budri seklio akis saugoja ir nutvertas koks nors niekšas žąselės užmušęs jas bene baudžiamas 500 dolerių bauda ir dar pridedo kalėjimo bausmę. Tokia griežta bausmė žinoma kiekvieną atbaido ir, keliaujančios žąselės turi visišką pasitikėjimą čia nutūpti, pasistiprinti, pamilsėti.

J. J-tis.

ADVOKATAS

J.P. MILLER, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame Street E. Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS

J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

5 Place Ville Marie IBM Building
Suite 417, Montreal, Que.
Tel. 871-1430

ADVOKATAS

R.J. Išganaitis, BA, BCL

BIEGA, BEAUREGARD, VALADE & IŠGANAITIS
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525 MONTREAL 126.
Tel: 842-1126, namų 674-3364

ADVOKATAS

B.K. Schneider, BA, BCL

DORCHESTER TOWERS
555 DORCHESTER BLVD. W.
SUITE 1618
PHONE 871-1224
RES. 486-3361
MONTREAL 128, QUE.

Dr. V. Giriunienė

Dantų gydytoja

5330 L'ASSOMPTION BLVD.
MONTREAL.
TEL. 255-3535

Dr. A.O. Jaugelienė

Dantų gydytoja

1410 Guy St. pirmas aukštas, 11-12 kambarys
Tel: 932-6662; namų 737-9681.

Dr. J. Mališka

Dantų gydytojas

1440 St. CATHERINE Street W., Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

Dr. A.S. Popieraitis

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c).

Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West, Tel. 931-3275
Suite 215, Montreal 109, Que.

GERARDUS MERCATOR (1512-1594), vokiečių kilmės flamų kartografas, geografas yra žinomas visame pasaulyje. Be eilės kitų svarbių žemėlapių, 1575 m. pradėjo didžiulį atlasą, kurį 1595 m. išleido jo sūnus. Tena du lapai užima Lietuvos žemėlapis. Ji perspausdina natūralaus didumo. Iš originale vartoti kelių spalvų pakartojame tik žalia, kuri buvo atžymėtos tuoliaikinės Lietuvos žemės. Jo kitoje pusėje buvo paskelbta žinių apie Lietuvą, bet ne visomis galimomis patikėti. Autorius, atrodo, Lietuvos nei lietuvių geriau nepažinojo. Naudojosi kitų kartografų žiniomis. Skirtingose laidose apibūdinai paskelbti lotynų, prancūzų, anglų, olandų, flamų, vokiečių kalbomis. Nors tada jau buvo Lietuvos imperijos žlugimas, bet ji dar tebebuvo įtakinga Europos valstybė. Rytuose ir pietuose, uoniniečių ir kitų prašomi, buvo prie Dniepro (Nieper) upės ir kitur. Lietuviai dar tebegynė europiečius nuo barbarišku Azijos tautų. Kitos žemėlapių sritys: KURŠAS (CVRLAND). Istorijoje žinomas Cori, Curi, Curetes, Curones, Kuren, Kursi, Kurzeme ir kitais vardais. Kuršiai yra lietuvių tautos gentis. 853 m. toliaikine kuršių sostine. Apuole, dabar Lietuvoje, puolė švedai. Kaip atskira Kuršo kunigaikštija, apimanti nemažą žemių dabartinėje Latvijoje, 1562-1795 m. priklausė Lietuvai-Lietuvai. Šiame žemėlapyje Curland ir Zemgaliai (Semigalen) pažymėta kaip Livonijos dalis. 1260 m. kuršiai, talkinami kitų giminaičių, žiauriai sumušė vokiečius-Livonijos ordino kariuomenę prie Durbės, dabartinėje Latvijoje. Betgi XIII a. Latvijos žemes nukariavo Livonijos ordinas, visam knštui primetes okupuoto valdą. POLOCKO KUNIGAİKŠTIA (POLOCENSIS DVCATVS) žinoma nuo X a. 1248 m. Polocko kunigaikštija valdė Lietuvos kunigaikštis Tautvilas. 1392 m. Vytautas Didysis panaikino Polocko kunigaikštystę, ji prijungė prie Lietuvos ir priklausė iki 1772 m., kada žlugo didžioji Lietuva. SMOLENSKAS (SMOLECKIA) įkurtas IX a. foriviečių. Nuo XIII a. pradėjo likti prie Lietuvos. 1348 m. talkino Lietuvos kariuomenei mušti vokiečius-kryžiuočius. 1351 m. paprašė Lietuvos karaliaus Algirdo globos ir ji buvo suteikta. 1352-1368 m. talkino Lietuvos kariuomenei prieš Maskvą. 1395 m. Vytautas Didysis Smolensko kunigaikštiją, įjungė į Lietuvos imperiją. Lietuvai priklausė iki 1654 m. MASCOVIAE PARS. Tais laikais taip vadinti rusai. Maskviečiai rusais pradėti vadinti nuo XVIII a. PODOLĖ (PODOLIA). 1362 m. Lietuvos karalius Algirdas, sumušęs totorius, nemažą plačią uoniniečių žemių paėmė savo globon, tarp jų ir Podolę. VOLINKIA (VOLHINIA). 1219 m. sudarė talkos sutartį su 21 Lietuvos kunigaikščiu, ju tarpe ir Mindaugu, vėliau tapusiu Lietuvos karaliumi. 1447 m. Lietuva, išleisdama Kazimiera, karaliūnė i Lenkiją, šreikalavo, kad Volinija priklausytų Lietuvai. 1795 m. pasigrobė Rusija. RUSIA (RVSSIA). Vardas gali būti suomių, švedų, ar kitos kilmės. X a. Ros, Rios, Rus, Rys, Rios) vadinti karvingieji skandinavai, švėrže i centrinę bei rytų Europą. Nuo XIII a. dalis jotvingių (lietuvių gentis) ir dalis gudų vadinti Juodoja Rusija, nes ten buvo daug tančių miškau, pelkių. LENKIA (POLONIA). Lenkų apgyventos, valdytos žemės. PRUSIJOS DALIS (PRUSSIA PARS). Lietuvai tautos kilmės prūsų žemės, tenai gyvenančių nuo prieškrėstiniiu laiku. Čia jos ne visos parodytos. Nuo XIII a. iki II Pasaulinio karo okupuoti vokiečių. Po II Pasaulinio karo (1947 m.) pietinę dalį okupavo lenkai, šiaurinę dalį okupavo rusai.

ALGIRDAS GUSTAITIS

G. MERCATORIAUS 1595 M. LIETUVOS ŽEMĖLAPIS SU LIETUVIŠKAIS PAAIŠKINIMAIS 1971 METAIS

Vienas garsiausių Europos kartografų Gerardus Mercator (1512-1594 m.) lietuvių istorijon įėjo jo pagarsėjusiu žemėlapiu LITHVANIA. Per du puslapiu išspausdintas monumentaliniame veikale Atlas, sive cosmograficae meditationes de fabrica mundi et fabricati figura, išleistame 1595 m., taigi jau po autoriaus mirties.

Gerhard Kremer, vėliau žinomas kaip Gerardus Mercator, vokiečių kilmės

flamų matematikas, geografas, kartografas. (Flamai gyvena šiaurinėje Belgijoje, kiek Olandijoje ir Prancūzijoje). 1534 m. Liuvene (Belgijoje) įsteigė geografinę bei žemės matavimo įstaigą. Anksčiau jis studijavo astronomiją, geografiją, filosofiją, matematiką Liuveno un-te. Daugiausia flamų apgyvendintas Liuvenas, universitetą turi nuo 1425 metų, jame nuo XIX a. studijavo nemažą lietuvių, kaip vysk. Ant. Baranauskas, vysk. M. Reinys, A. Maceina, kun. P. Gaida ir daugelis kitų.

Gerardus Mercator pasižymėjo nepaprastu

krupštumu ir darbštumu. 1537-1540 m. padarė Flandrijos žemėlapi. (Flandrija - flamų gyvenamos sritys). 1552 persikėlė į Duisburgą (vakarų Vokietijos miestas Nordheim-Westfalijos srityje), nes buvo pakviestas kosmografijos katedros vedėju un-te. Be profesoriaudamas ir rengdamas vis naujus žemėlapius pasimirė.

Mercator žemėlapiuose ne kartą pavalzduota Lietuva, bet šis išsiskiria iš kitų savo didumu. Jo antrą pusę duota žinių apie Lietuvą. Tai, kiek žinoma, pirmas specialiai

Nukelta į 12 psl.

MERCATOR'IAUS ŽEMĖLAPIS...

Lietuvai skirtas žemėlapis pasaulyje. Jį rengdamas naudojosi kitų žemėlapiams, kaip Gastaldi (1563 m.), Pagrobka (1570 m.), Stubicz (1572 m.) ir kt. Apsikrovęs įvairiais darbais, G. Mercator neįstengė visų žemėlapiuose pavaizduotų sričių autentiškai patikrinti, todėl ir Lithvania žemėlapyje yra netikslumų, kurie gal buvo sunkiai pastebimi XVI a.

Antroje žemėlapių pusėje paskelbtos apie Lietuvą žinios, geroka dalimi netikslios ir prieš lietuvių nukreiptos. Tuo laiku kai kurie mūsų kaimynai tyčia skleidavo priešlietuviškų žinių. Panašiai tebedaroma ir šiandien. Mercator naudojosi Michovito, Herberstaino, Brauno, Orteliaus ir kitų aprašymais apie Lietuvą, lietuvių, nesistengdamas juos patikslinti. Savo aprašymą užvardino Lithvanie. Dvche de Lithvanie, Samogitie, Rvssie et Volhinie. Skirtingose laidose paskelbta keliomis kalbomis.

Visgi tas Lietuvos žemėlapis bei žinios apie Lietuvą yra labai įdomios ir eile atvėju svarbios. Nebūdamas palankus Lietuvai, neabejotinai prie Lietuvos priskyrė eilę sričių net iki Dniepro upės, o Polocko, Smolensko, Rusijos ir kitas žemes sutapatino su ano laiko Lietuva. Lietuvių tautos priešai, jei įstengtų, tolyglas žinias norėtų sunaikinti. Istorinių šaltinių naikinimą šimtmečiais vykdo įvairūs lietuvių tautos priešai, įskaitant šiuolaikinius. Išsaugotus autentiškus lietuvių tautą liečiančius dokumentus reikia geriau pažinti visai lietuvių tautai. Vienas tokių yra Gerardus Mercator 1595 m. Lietuvos žemėlapis.

Po 376-ųjų metų pirmą kartą tasai žemėlapis išleidžiamas su lietuviškais trumpais, bet esminiais, paaiškinimais. Žemėlapis perspausdinamas originalaus didumo. Atveriamas galimybė brangią, retą antikvarinę senieną įsigyti, ja papuošti savo butą, įs-

taigą, laukiamąjį, kabintą.

Ilgai buvęs senų Lietuvos žemėlapių badas pradėtas pašalinti meniškais atspaudais. Kiekviena šio žemėlapių kopija atsargiai parengiama dailininko. Atspaudai yra kiekvienas skirtingas. Jie gaminami color etching arba integro spausdinimo technika. Atmušama ant specialiai parinkto popieriaus. Šie meniškai žemėlapiai yra apie 26 inčų (66 cm) platumo ir 40 inčų (102 cm) aukštumo. G. Mercator žemėlapyje Lietuva atspausdinama žalia spalva.

Šiuo pradėtas naujas lapas lietuviškoje kartografijoje. Žemėlapių bus spausdinama labai ribotais skaičiais. Jie pardavinėjami po 25 dol. už egzempliorių. Netrukus jie bus bibliografinė retenybė.

Lietuvišką Mercator žemėlapią laidą turėtų įsigyti ir ja naudotis visos lietuvininės mokyklos, rašto žmonės, kultūrininkai. Jie turėtų puošti lietuvių daktarų laukiamuosius, bankus, redakcijas. Geresnės dovanos brangiomis progomis vargu galima sugalvoti.

Įdomu, kad išleido jauną, 1946 m. gimęs, lietuvis Linas Baškauskas, 1971 m. baigęs UCLA universitetą. Žemėlapis gautas iš Algirdo Gustaičio archyvo, kuris parašė prie žemėlapių paskelbtus paaiškinimus. Originalaus žemėlapių nuospaudus galima užsisakyti pas L. Baškauską, adresu 123 Fraser Ave., Santa Monica, Calif. 90405, U. S. A. Išsiunčiama gavus pinigų.

ĮVYKIS TAVERNĖJE

Kai kelneris atnešė ir sustatė ant stalo 24 butelius alaus, Vardauskas ir sako:

- Gražu iš tavo pusės, Mickau, pagerbti seną lietuvių kovotoją. Ačiū tau labai.

- Už ką čia dėkoti, ponas pulkininke. Juk esame broliai lietuviai, - kukliai kalba Mickus.

- Broliai? Galvijai mes, ne broliai! - susunka Vardauskas. - Ot, paimek Gumbutį. Kas 1919 metais išgelbėjo jo sodybą nuo bolševikų ir lenkų, ar ne aš? Girtis nemalonu, bet tiesa turi likti tiesa. O ar jis dabar nors vienu žodžiu užsimena apie tai? Nieko.

- Tai papasakok, ponas pulkininke, kaip ten buvo, - nerimo Mickus pildamasis alų.

- Nemėgstu girtis, bet kaip broliui lietuviui, kuris už mane daug jaunesnis, pasakysiu, - pradėjo Vardauskas. - Buvo taip: 1919 m. lapkričio mėnesį turėjau po savim 9 vyrus. Aš buvau savanoriu. Vieną rytą prie Salako, prie pat Gumbučio tėvų sodybos pamaciau slenkantį bolševikų būrį. Jėzau, kaip amaras. Šimtai. Kas daryti? Ot, čia reikia turėti smikalką. Aš tuoj susimėčiau, nu, jeigu ruskis, tai pirma jie užims traktierių. Taigi, aš tuoj daviau komandą vyrams į traktierių. Viens du, mes jau traktieriuje, išmušėm langus ir davai šaudyti į bolševikus. Kol jie susigaudė, jau pusė buvo išguldyta. Jie bėgt. Mes norime vyti, ale vos tik pasižvelgiu, nagi iš pietų rytų ateina lenkai. Surikau: ugnis! ir kai pradėjom dėti lenkams, tai tielyg gyvatės įkasti, kai dūmė iš Salako ir jau niekad daugiau neatėjo. O ar žinai, kokie mūsų nuostoliai?

- Na, keli vyrai vistiek žuvo, - prabilo Mickus.

- Èė, va, - parodė pirštą Vardauskas, - matai be nago? Ot, bemušdamas traktierių langą, kažkaip susižeidžiau į stiklą ir pirštas liko koliekas. Tai visi nuostoliai.

- Tai jūs, pone pulkininke, jau anais laikais pasižymėjot. Ar Lietuvos valdžia įver-

Nukelta į 13 psl.

Tony's Photo Studio

1920 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.
 PORTRETAI - VEDYBOS - KRIŠTYNOS
 SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
 ĮVAIRIOS PROGOS

TEL. 525-8971
 T. Laurinaitis

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remeliuoju
- Vasaros laike saugojimas (Storage)

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal. Tel. 767-6183

W. Lapenat

GENERAL CONSTRUCTION REG'D.

89 Orchard Street, LaSalle, P.Q. Tel. 366-6237

Įvairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina.

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION
(M. RUTKAUSKAS)

POINTE CLAIRE, P.Q.
 601 St. Jean Road.
 Tel. 695-3883

- Atsitiktiniai ir kapitaliniai automobilių remontai
- Degalai, tepalai, padangos ir kt.
- Kiekvienas klientas gali laimėti "Snow-blower"
- Pardudamos "Scorpion" firmos motorinės rogės
- Lengvai pasiekama greitkelio Nr. 40.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

7725 George Street
 LaSalle, Que.

TEL:
 366-0500, 366-4203

- Taisymas ir dažymas automobilių
- Pardavimas ir taisymas Chaparral firmos snowmobile ir Moto firmos snowblower

Sav. G. Desrochers

Jetté & Frères

VISKAS — MODERNIEMS NAMAMS

Visi kiti vandentiekio ir šildymo taisymai ir nauji įrengimai. Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimas. Atstovaujame Hydro-Quebec išnuomavimui karšto vandens tiekimą. Veltui įkainavimas.

Jetté & Frère Ltée

Plumbing & Heating kontraktoriai.

140-2e AVENUE - 366-0330

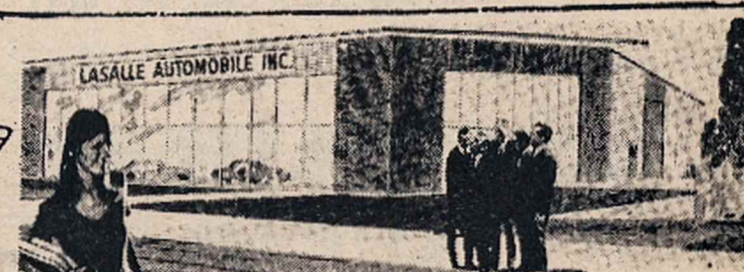

LaSalle
 AUTOMOBILE INC.

366-7818

LAURENT DAIGNEAULT
 Président

P A R D A V I M A S

Imperial - Chrysler - Dodge - Charger
 Coronet - Challenger - Swinger - Demon
 Camions DODGE Trucks

7635 BOUL. LASALLE - LASALLE, QUE.

Mechanizuotomis priemonėmis įvairius ratų ir kitų dalių reguliavimas. Išorės taisymas ir dažymas. Kreiptis: De La Verendrye Blvd.

Tel. 365-3364

Baltic Woodwork Co.

K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti
įvairūs medžio dirbiniai.

547 Lafleur Ave., LA SALLE 650, P.Q. TEL. 366-3884.

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1972 METAIS

PRADĖDANT NUO **US\$ 530**

Išvykimą datas: gegužės 18, 30, birželio 20, 29,
liepos 13, 27, rugpjūčio 10, 24,
rugsėjo 7 d.

Lankoma Maskva, Vilnius, Druskininkai ir Kaunas.

REGISTRUOKITĖS DABAR!

Parūpiname dokumentus Jūsų giminėms iškviešti iš
Lietuvos. Siunčiame siuntinius ir automobilius į
Lietuvą.

Anglų kalba rašykite:

ADRIA TRAVEL SERVICE

4159 ST. LAWRENCE BLVD.
MONTREAL 131, QUE. - CANADA
TEL.: 844-5292 844-5662

BELLAZZI-LAMY INC.

(VAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:

Durys, langų rėmai, izoliacija, Ten-Test.

Masonite, statybinis popieris, cementas,

B. P. išdirbiniai ir visa kt.

7682, BOUL. CHAMPLAIN LASALLE 366-6941

CFMB LIETUVIŠKA RADIO
RADIO 1410 MONTREAL PROGRAMA

KIEKVIENA TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.

PROGRAMOS VEDĖJAS

L. Stankevičius, 1053 Albanel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

Highland Auto Body

611 LAFLEUR AVE., LASALLE

TEL. 366-7281

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išorės taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos
(Lietuviams nuolaida)

Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

Universal Cleaners & Tailors

B. KIRSTUKAS

239 FOURTH AVENUE

(at Wellington St.)

Tel. 769-2941

Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus
drabužius. Siuvu naujus, pagal užsaky-
mus, vyriškus paltus, kostiumus ir kel-
nes. Aukštos kokybės medžiagos.

Dr. J. Frison, B. Sc., D. C.

Chiropraktikas

1202 St. Joseph Blvd. East
Montreal (kampus de la Roche).

Tel.: 523-3525

Ardara: nuo 9 iki 1 val. ir nuo 4 iki 9 val. vak.

Atkelta iš 12 psl.

ĮVYKIS TAVERNOJE ...

no jūsų kytrumą? - teiravosi Mickus.

- Na, nors ir pavėluotai, bet labai įverti-
no. 1937 metais paskyrė man aukščiausią me-
dalių, bet aš jo neėmiau, - kukliai kalbėjo
Vardauskas.

- Medalių? Tai kodėl neėmėte? Ar pinigų
prašėte? - nustebė Mickus.

- Mickau, tu gi tikrai durnas, - pyktelė-
jo Vardauskas. - Aš principo žmogus. Iš
diktatoriaus prezidento jokių malonių neimu.
Tai jautokia mano natūra. Na, suteikė gar-
bės pulkininko vardą, tai ką gi padarysi...

- Ar buvo Lietuvoje ir garbės pulkininkų?
- teiravosi toliau Mickus.

- Buvo bent keli, bet tremtyje kiek žinau,
esu tik vienas, - gerdamas alų tvirtino Var-
dauškas.

Susimąstė abu. Ilgai tylėjo ir vienas kitam
linkdami galvomis gėrė alų. Pagaliau, įrau -
dęs Vardauskas klausia Mickaus:

- O kur tu buvai, vaikėgali, kai mes lie-
jome kraują už tėvynę?

- Tai kad, pone pulkininke, aš tada dar
tebuvau tik 8 metų...

- Kai reikia už tėvynę mirti, tai niekas
neklaušia amžiaus! - surikė Vardauskas.

Pyktelėjęs išmaukė du stiklus alaus iš
karto ir neleisdamas Mickui nei atidaryti
burnos, paliepė:

- Rytoj man sukanka lygiai 60 metų. Tai
bent ta proga leisk mums atsistojimu pa-
gerbti tuos žuvusius mano vyrus, kurie su
manimi apgynė Salaką nuo lenkų ir bolševi-
kų.

Atsistojo.

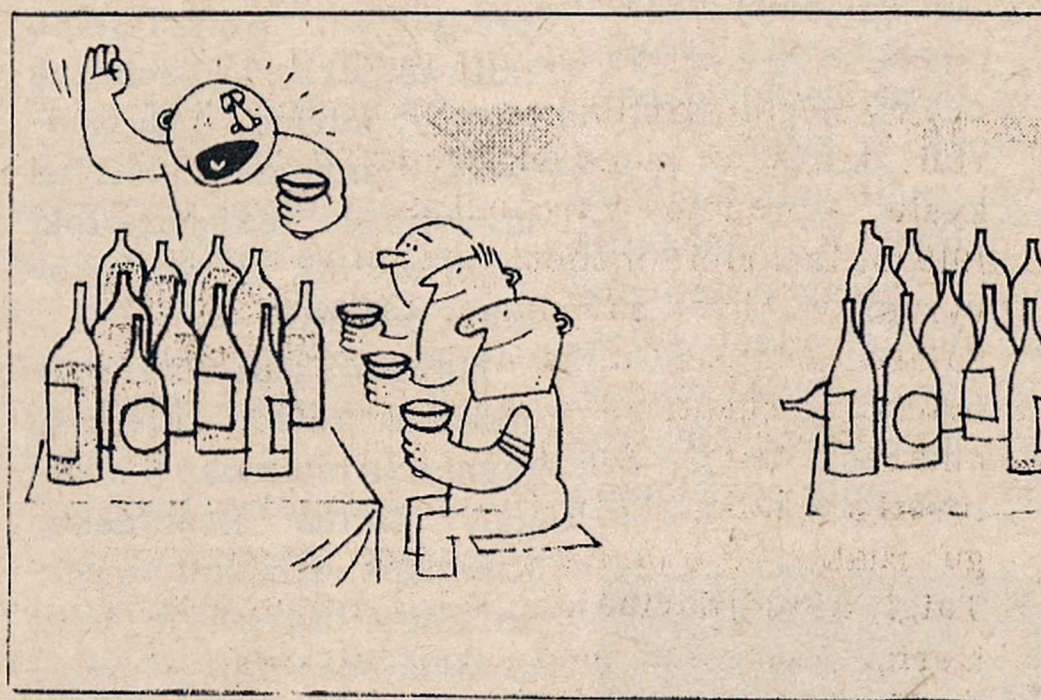
- Nesvyruok, rūpūže, - sušnypstė Var-
dauškas, - kai gerbi didvyrius.

- Ai, ponas pulkininke, nekalbėkim apie
politiką. Išgerkim, - pasiūlė Mickus.

- Į sveikatą, broliau!

- Į sveikatą, ponas pulkininke!

J. G

KELEIVIS

NIEKAM NEPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODĮ SKELBDAMAS,
JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS
GYVENIMO, KIEKVIENAME NUMERYJE YRA SENIAI PAGAR-
SĖJĘ MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ AP-
SAKYMŲ, EILERAŠČIŲ. ADV. M. ŠVEIKAUSKIENĖ VEDA TEI-
SINIŲ PATARIMŲ SKYRIŲ.

Metinė prenumerata tik \$ 7.00

KELEIVIO 1971 m. kalendorius \$1.50

636 EAST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS. 02127

KANKINTAS DĖL KRISTAUS

Milan Haimovici

Liuteronų kunigas Mi-
lam Haimovici išbuvo as-
tuonerius metus Rumuni-
jos kalėjimuose, pakelda-
mas neaprašomus kankini-
mus. Komunistai jį basą
buvo užmetę ant degančių
anglių. Jis buvo žiauriai
mušamas į jautriausias
vietas ir buvo verčiamas
plikomis savo rankomis
valyti tūkstančių kalinių
išmatas. Jo tikėjimas iš-
laikė visus bandymus. Net
komunistų pareigūnai bu-
vo apimti tokios pagarbos,
kad vėliau, kalbėdami
apie tai, nusiimdavo ke-
purę, tokiu būdu pareišk-
dami pagarbą šiam gyvam
šventajam. Tūkstančiai
krikščionių kalinių mirė
Rumunijos komunistų ka-
lėjimuose. Didvyriška jų
laikysena ir tikėjimas
Viešpačiu pilniausiai ap-
rašyti kun. Richard Wurm-
brand knygoje "Kankintas
dėl Kristaus", išverstoje
į 25 kalbas ir esančioje
labiausiai perkamų knygų
sarasuose.

Susidomėkite geležinės
ir bambuko uždangų pa-
smerktų brolių likimu.

Pasiųskite kuponą kun.
Richard Wurmbrand knygai
"Tortured for Christ", iš-
verstai į 27 kalbas.

Iškirpk ir pasiųsk:
VOICE OF THE MARTYRS
NAU1548 IL
P.O. Box 11, Glendale, CA 91209
U.S.A.

"PRISIMINK PAVERGTUOSIUS"

Vardas

Adresas

Miestas

Valsija Zip

Atsiuntęs kuponą, gausi knygą
"Kankintas dėl Kristaus" veltui.
Ačiū.

po chicagos dangum

MARGAM MARGUČIUI
40 METU

Antanas Vanagaitis, Margučio steigėjas, 1924 m. birželio 24 d. pasiekė Naujojo Pasaulio krantus. Atvyko ne vienas. Su juo kartu Juozas Olšauskas ir Viktoras Dineika. Visi trys buvo teatralai. Jų tikslas buvo pralinksminėti, pradžiuginti Amerikos lietuvių. Kai jie atvyko jau buvo praėję 70 metų nuo pirmųjų lietuvių įsikūrimo šiame krašte. Prie atvykėlių vėliau prisidėjo J. Dikinis. Visi keturi po ilgų pasitarimų priėmė Vanagaitio pasiūlytą Dzimzi-Drimzi vardą ir pradėjo plačias gastroles Amerikos lietuvių kolonijose, visur sulaukdami didelio pasisekimo.

1926-1927 m. prie Dzimzi-Drimzi pritapo Juozas Bačiūnas. Jis važinėjo kartu po Amerikos lietuvių kolonijas, tvarkydamas administracinius reikalus. Vieną vėly vakarą, po spektaklio Bostone, A. Vanagaitis ir J. Bačiūnas plačiai išsikalbėjo ir pradėjo planuoti žurnalo leidimą. Kiek vėliau ta pačia tema tarėsi Tabor Farmoje ir galutinai nutarė pradėti Margučio žurnalo leidimą. 1928 m. balandžio 1 d. pasirodė pirmas Margučio žurnalo numeris. Išleista 42 000 egz.

A. Vanagaitis pirmame žurnalo numeryje taip rašė:

Margutis-Margintas Velykų kiaušinis.

Margutis-Lietuvos velykaitis.

Margutis-Linksmas laikraštukas.

Margutis-Svečias meilutis.

Margutis-Juoko draugutis.

Margutis-Dainų dainutis.

Margutis-Šnekutis pleputis.

Margučio žurnalas susilaukė nemažo pasisekimo. Tačiau A. Vanagaitis jau tėtė, kad ne visi galėjo pasinaudoti žurnalo puslapiams. Vieni būdami beraščiai, nemokėjo skaityti. Kitiems žurnalas buvo per brangus. A. Vanagaitis pradėjo svajoti apie radijo programos įsteigimą. Kreipėsi ir vėl į J. Bačiūną. Tas pritarė ir išnuomavo WHFC radijo stotį kasdieninei 15 minučių programai. J. Bačiūnas sumokėjo ir pinigų už 13 savaitių. Margučio radijo programos prasidėjo 1932 m. balandžio 11 d. Po kelių savaitių programa išsiplėtė į 30 minučių. Vėliau į 45 minučių. Ir dar vėliau į visą valandą. Vieną metų Margučio radijo programos buvo transliuojamos iš Chicagos ir iš WIND stoties, Gary, Ind. Buvo laikai, kada Margučio radijo bangos pasiekdavo lietuvių Clevelande, Bostone, ir kitur.

Margučio veikla plėtėsi ir didėjo. A. Vanagaitis išvedė Chicagos lietuvių į didžiausias miesto sales. Rengdavo visokius koncertus ir minėjimus, buvo radijo bangomis perduotas į

Lietuvą. Tai atsitiko 1936 m.

Žurnalas augo ir radijo programa stiprėjo. 1949 m. A. Vanagaitis po sunkaus ir įtempto darbo, mirė atostogaudamas. Visą darbo našumą perėmė jo žmona Lilija Vanagaitienė. Darbas nesustojo ir buvo tęsiamas toliau.

Lilijos Vanagaitienės likimas buvo tragiškas. Ji žuvo kartu su Margučio redaktorium Algimantu Mackum. Žuvo automobilio nelaimėje, vykstant į namus iš radijo stoties.

Po šios nelaimės Margučio padėtis pasidarė kritiška. Nebuvo Vanagaitių, A. Olio. Tų didžiųjų šulų, kurie rūpinosi Margučio išlaikymu. Paskubomis susirinko likę bendradarbiai, seni Amerikos lietuviai ir naujieji ateiviai, ir sudarė patikėtinų tarybą. Buvo atsisakyta žurnalo leidimo ir nutarta tęsti radijo programas.

Margučio radijo programa ir toliau eina Vanagaitio pradėtu keliu. Dabar programos transliuojamos iš nuosavos studijos per WXRT - FM stotį. Penkis kartus savaitėje duodama vienos valandos programa. Tačiau Margučio atliekami darbai užtrunka žymiai daugiau nei vieną valandą laiko. Per visą dieną žmonės kreipiasi su įvairiomis problemomis su visokiais prašymais. Amerikiečių laikraščiai turi specialias skiltis, kuriose skaitytojams atsakoma į įvairius klausimus. Margutis toki patarnavimą atlieka kitokiais būdais.

Margutis gali didžiulioti jaunimo talka. Lietuvių jaunimas išitraukė į Margutį iškilus Brazinskių, Kudirkos, Simokaičių reikalams. Margutyje buvo siunčiamos telegramos, rašomi laiškai, ruošiamos demonstracijos. Margutis pasidarė svarbių įvykių centru ir svarbiausia prie Margučio priprato ir pritapo jaunimas.

Dabar Margučiui vadovauja Petras Petrutis. Margutyje netrūksta darbo ir mes jaunesnieji mielai talkininkaujame. Margutis, kaip ir anksčiau, nesitenkina radijo programomis, bet rengia įvairius koncertus. Visi renginiai pasižymi originalumu.

Praėjusiais metais Margutis pasireiškė ypatingais darbais. Dariui Lapinskiui vadovaujant buvo pastatytas veikalas apie Simą Kudirką "Il Vigilante" ir kartu Čiurlionio simfoninė poema "Jūra", įjungiant baletą. Taip pat D. Lapinsko baletas "Infinitas VII". Šiame koncerte simfoninis orkestras atliko Ponchinelli operos "I Li tuani" uvertiūrą. Taipgi pernai Margutis surengė Vokietijoje gyvenančių Astros ir Alfredo Šalčių koncertą, pakvietė Montrealio Gintaro ansamblį ir vasaros metu Union Pier vasarvietėje supažindino lietuvių su pasaulinio garso akrobatais Bud ir Edna Jeffreys. Edna yra gimusi Lietuvoje.

Margučio radijo 40 metų

sukakties proga buvo surengta puota ir koncertas. Meninę programos dalį atliko neseniai iš Lietuvos Izraelin atvykusi solistė Vida Vaitkutė. Sukaktuvių puotos metu, balandžio 15 d. Beverly Country Club patalpose, buvo pagerbti Margučio radijo veteranai ir buvo įteiktos Gintarinio Margučio konkurso premijos. Balandžio 16 d. Jaunimo centre buvo platesnis sol. Vidos Vaitkutės koncertas.

Margutis gyvuoja ir stiprėja. Linkime, kad Margutis dar ilgus metus skambėtų ir surengtų dar didesnių ir įdomesnių renginių. Mes, jaunieji lietuvių kartos atstovai didžiujamės ir einame kartu su Margučiu.

Rimantas Genčius

Margučio Bendradarbiai

TEN, KUR LIETUVIAI
GYVENO...

Pavasaris jau senai kalendoriuje, tačiau gamtoje žiema dar atkakliai grumiasi su juo ir savo vietą naujagimiui pavasariui nenoriai užleidžia, Nors dar nei žiema, nei pavasaris bet žmogus iš dūmais ir dulkėmis prarūkusios Chicagos stengiasi savaitgaliais kur nors toliau išsinešdinti į atvirą gamtą. Dažniausia patraukiama Michigano ežero pakrantėmis į Michiganą. Pakelėje sustojama pasižvalgyti ir tenai, kur lietuviai gyvena į Beverly Shores, Indianoje. Ta vieta 1954-1962 m. buvo Chicagos lietuvių gausiai lankoma, apdainuota, lyginta su Lietuvoje esančia Palanga ir jos grožybėmis. Čia lietuviai turėjo vasarnamius, va-

sarvietes, restoranus. Vėliau jos vardas pradėjo blėsti ir pagaliau beveik nusčiūvo. Dabar toji Beverly Shores pietinė dalis iki Broadway Ave. yra įjungta į steigiamą Lake Shore National Park; visos buvusių savininkų nuosavybės yra išpirtos. Vasarnamių ir namų langai užkalinėti, netrukus daugelis jų bus nugriauti. Vaizdas nykus, kaip vysk. Baranauko "Anykščių Šilėlyje". Tiesa, dar lietuviai turi nuosavybes į šiaurę nuo Broadway Ave., tačiau jau visai ne ta, ne toji kadaise lietuvių pamiltoji Beverly Shores. Ne dabar, bet jau nuo 1964 metų lietuviai pradėjo nusisukti nuo Beverly Shores ir pasistūmė toliau į šiaurę Union Pier, Michigane.

Nukelta į 15 psl.

NEPRIKLUSOMA LIETUVA

Jeronimas su Darata (Vanagaitis su Vanagaitiene)
karikatūroje

Atkelta iš 14 psl.

Čia dabar daugelis Chicago lietuvių turi nusipirktą vasarnamius, vasarvietes, namus ir vasaros laiku operuojamus bižnius. Union Pier pavasaryje ir vasarą lietuviškumu pilnai atbunda, atgyja. Tačiau dabar ir tenai lietuviai nustojo nuosavybes įsigyti. Daugeliui yra pabodę ir tenai vasaroti, ieško naujesnių vietų. Dabar dar toliau prie Michigan ežero šiaurėje South Haven, Glenn ir net Saugatuck įsigyja nuosavybes. Nuvyksta tenai vasaroti ar nuolatos apsigyvena, bet savaitgalius, iš Chicago nuvažiuoti, tenai praleisti yra toloka: užtrunkama greitkeliuose gelionė 2,5-3 val. Žinoma, jaunimui ir marios tikiki kelių, ir kalnai tėra tik mažas kupstas. Jie tenai yra dažni svečiai. Žiema sniego rogemis važinėja. Rudenyje grybauja ir medžioja. Pavasaryje žydinčių sodų

prieglobstyje meilės dainas dainuoja. Vasarą Michigan ežero gaiviose bangose nardo. Kaip matosi, išvadoje vienur lietuviškas judėjimas numirė, kitur jau silpnėja ir dabar visai naujose vietose pradeda įsigyvendinti. J. J-tis.

hamilton

KLB Hamiltono Apylinkės Valdybos rinkiminė Komisija 1972 m. balandžio 5 d. susirinkusi posėdžiui pasiskirstė pareigoms sekančiai: pirm. J. Mikšys, sekr. A. Matulienė, nariai: A. Kybartienė, O. Stasiulis ir J. Petraitis.

Komisijos būstinė: 120 Dunsmore Rd., Hamilton 22, Tel. 549-2366.

Kandidatų į valdybą ir revizijos komisiją pristatymo laikas baigiasi balandžio 25 d. 12 val. vak. Rinkiminė Komisija

rijos ir Broniaus Buzų dukterys. Vestuvės įvyks Aušros Vartų parapijoje.

LAIKRODIS

TIK – Tak – Tik – Tak
Kas ten taip tiksi?
Gal vagys, gal pelytės?
Ne, ten nei vagys, nei pelytės.

Tai kas? kas?

Einu, klausau ir labai bijau.

Nueinu į virtuvę.

Turbūt vanduo laša.

Ne, ne vanduo.

Ir vis tas tik – tak, girdisi.

Ir tada aš atsimenu,

ten yra laikrodis.

Aš pradėdau juoktis

ir sau sakau: "Aš

bijau laikrodžio! Kokia aš bailė".

Einu į lovą ir saldžiai užmiegu.

Rima Jurkutė

PIEŠTUKAS.

Tas pieštukas

Toks vargšiukas.

Jis dirba

Ir dirba...

Jam laikas

Kaip niekas...

Jis rašo

Be galo.

Vargšiukas

Pieštukas.

Rima Jurkutė

5 sk.

Montrealio Lituanistinė Mokykla

• Buvęs montrealietis K. Mičilas mirė Kalifornijoje.

• K. Ratavičius iš Ont.

ši savaitgalį viešėjo Montrealyje.

montreal

ŠV. KAZIMIERO PARAP. PARENGIMAS

Atvelykio šeštadienį įvykusi parapijos tradicinė margučių vakarienė praėjo su geriausiu pasisekimu. Konkurse dalyvavo nemažai atsineštų margučių, kuriuos komisija peržiūrėjus, pripažino I-ją premiją Broniaus Abromonio numargintam ir už jį jis gavo skirtą premiją. Gerų šeiminių bei patarnautojų dėka, visi sve-

čiai pavaišinti šilta vakariene linksminosi iki vėlios nakties. prp.

IŠTEKA LIETUVAITĖS

Buvusi "Nepriklausomos Lietuvos" baltiaus pricėsė, Karolina Buzaitė, išteka už Arvydo Baršausko š.m. mėn. 27 d., o jos sesutė Margarita Buzaitė, buvusi 1970 m. "Neprik. Liet." baltiaus karalaitė, išteka už Pilypo Plioplio š.m. liepos mėn. 1 d.

Abi sesutės yra trečios kartos lietuvaitės, Vikto-

La Salle burmistras Gerald Raymond karūnuoja p-lę Lucie Levac, karalienę žiemos olimpinių žaidimų. Kairėje André Larose, sporto direktorius, padeda pritaikinti karališką mantiją...

Lietuvos Nepriklausomybės kovų dalyviui,

kūrėjui - savanoriui

ANTANUI ŠIPELIUI

mirus, dukterims: Bronei Makauskienei, Frinai Žeruolienei su šeimomis ir visiems artimiesiems
reiškiame giliausią mūsų užuojautą

J. M. Adomaičiai

S. A. Ališauskai

S. I. Tauteriai

MIRTYS

Kazimieras Michell (Mašventinama naujai įsigyto-cijauskas) 71 m. amž., sir-jė "Neringos" jūrų šaulių gęs ilgesnį laiką, mirė Los Veliava.

Angeles, Calif. Paliko našą • Aušros Vartų parapi-lę žmoną Mariją. Miceliai jos bažnyčioje pirmoji Ko-prieš 10 metų issikėlė iš munija vaikučiams bus ba-Montrealio. Veličiais į Ka-landžio 30 d.

nadą atvyko 1927 metais • Balandžio 9 d., AV iš Eržvilko valšč. Taura-bažnyčioje buvo pakrikš-gės apskr.

• Jonas Sinclair-Sinkevi-tytas Donaldas Kristijo-nas, Donaldas ir Patricijos Wells Žilinskių sūnelis.

• Lietuvoje mirė Emili-ja Naginionienė. Visiems velionės artimiesiems gli-li mūsų užuojauta.

• Balandžio 16 d. buvo

Montrealiečiams ge-rai pažįstama sesuo M. Margarita Bareikaitė, ku-ri apie 6 metus buvo Mont-realio NPM seserų vienuo-lyno vyresnioji, ir labai sėkmingai mūsų tarpe dar-bavosi, balandžio 16 iš-rinkta NPM seserų kongre-gacijos Putname, Conn., vyriausios vadovės parei-goms.

Geros sėkmės seselei Margaritai naujose atsak-kingose pareigose!

• Sesuo Paula su Mont-realio ateitininkų atsto-vais, dalyvavo 8-9 balan-džio Hamiltone ateitininkų kuopos 25 m. įsikūrimo jubiliejaus išskilmėse.

• Montrealio mokslei-viai ateitininkai 22 ir 23 balandžio švenčia savo metinę šventę.

• Jonas Išganaitis susi-žiedavo su Regina Bulkai-te.

• Pas J. Jaseckus sve-čiavosi iš New Yorko duk-tė Birutė su vyru ir sūnu-mi.

• Velykų šventes pralei-do M. ir J. Domaičiai Bos-tone pas seserį, o D. ir J. Gražiai New Yorke ir Či-kagoje pas draugus.

• Balandžio 16 d. buvo

Emilija Skardžiuvienė serga jau ilgesnį laiką ir prižiūrima gydytojo, gy-dosi namuose.

• Jonas Malaiška darbe nelaimingai krito ir susi-laužė ranką.

• Montrealyje įvykusioje dantistų konferencijoje dalyvavo dr. Nijolė Remei kienė iš Chicago. Savait-galyje atskrido ir jos vy-ras dr. T. Remeikis.

• Petras Yurkštas iš Ro-chesterio lankėsi pas F. ir K. Jokubėnus Montrea-lyje.

• Marta Kinienė ir E. Kli-čienė ilgokai užtrukusios Floridoje sugrįžo į namus.

• Žinomas medžio šaknų drožėjas Kanadoje, Pranas Baltuonis, yra pakviestas žurnalo "Laiškai Lietu-viams" suręgti savo dar-bų parodą Jaunimo Cen-tre, Čikagoje. Parodos atidarymas įvyks š.m. balandžio mėn. 22 d. ir tęsis iki balandžio 26 d.

montreal

GINTARO METINIS KONCERTAS JAU ČIA PAT

Balandžio 29 d. 5 val. popietų - 4240, Bordeaux. Ši auditorija pasiekama Papineau ar Delorimier gatvėmis iki Rachel ir Bordeaux, kuri yra lygiagrečiai su Delorimier ir Papineau ir vienos linkmės į šiaurę.

Iš Chicagos atvyksta "Grandis" ir išpildys visą vieną koncerto dalį. Gintaras ruošia naują programą. Pirmą kartą Montrealyje išgirsime skambinant dvilika kanklininkų. Jau tradicija tapo, kad Ginta-

ras kiekvienam metiniam koncerte publiką nustebina nauju liaudies instrumentu. Pirmais metais mes išvydom ir išgirdom 6 ir 8 pėdų beržines dūdas, antrais - visus stebino medinė tvora - tabalai, o šimet - išgirsime ir pamatysime originalius skrabalus.

Po koncerto balius - vakarienis - didžioji loterija Aušros Vartų parapijos salėje - 8 val vakaro. Tikėkim, kad Montrealyje skaitlingai dalyvaus šioje jaunimo šventėje.

SKAUTORAMA Montrealyje įvyks gegužės 13 d. Aušros Vartų parapijos

salėje. Montreališkiai skautoramos jau neturėjo keleta metų. Tai didelis, neeilinis laužas su įdomiai paruošta programa. Atrodo, kad skautės tam stropiai ruošiasi. Jau nuo viduržiemio Birutė Nagienė repetuoja su keliomis vyr. skautėmis. Paukštytės pavirs paukščiais ir gyvuliais, skautės, atrodo, parodys lėlių teatrą. Iš Chicagos atvažiuoja smarki laužavedė - Silvija Traškaitė. Bus ir kitų idomybų: loterija, šokiai. Dainos jau atspausdintos ir visa publika galės lengvai įsijungti.

KATALIKIU MOTERŲ DRAUGIJOS SUSIRINKIMAS

Sekmadienį, balandžio 9 d. NP seselių patalpose įvyko Montrealio lietuvių Katalikių moterų draugijos susirinkimas. Gausus būrys narių bei svečių susirinko paklausti dr. Irenos Lukoševičienės paskaitos "Vertybės ir moters vaidmuo šių dienų gyvenime".

Prelegente įdomiai išskėlė moters vaidmenį šiame moderniškame pasaulyje, kuriame vertybės dažnai keičiasi. Iš moters visados yra laukiama švelnumo, malonumo ir supratimo. Jos yra atsakomybės būti namų prižiūrėtoja, kurios namai suteikia jaukią šeimos atmosferą. Apie moterį pasirenkančias karjerą yra galvojama kad joms trūksta moteriškumo. Taip pat konfliktų susidaro moterim

kurios bando sujungti karjerą ir šeimą. Tačiau visos gyvenimo kliūtys nunalimos persiorientavimų ir persiorganizavimų.

Po paskaitos, pirmininkė trumpai aptarė dvidešimtmečio šventę, kuri numatoma gruodžio mėnesį.

Susirinkimas užbaigtas valdybos paruoštomis vaizais.

ATEITININKŲ ŠVENTĖ

Montrealio ateitininkų šventė š. m. balandžio 22-23 dienomis. Rengia Prano Dovydaičio moksleivių kuopos valdyba ir nariai.

Sestadienį popiet bus

diskusijos, kurioms vadovaus ses. Ignė iš Toronto. Sekmadienį 10 val. ryto bus pamaldos Aušros Vartų parapijos bažnyčioje. Po pamaldų Seselių namuose įvyks šventė. M.A. Sąjungos centro valdybos sekretorė, Rasa Bukšaitytė iš Toronto skaitys paskaitą.

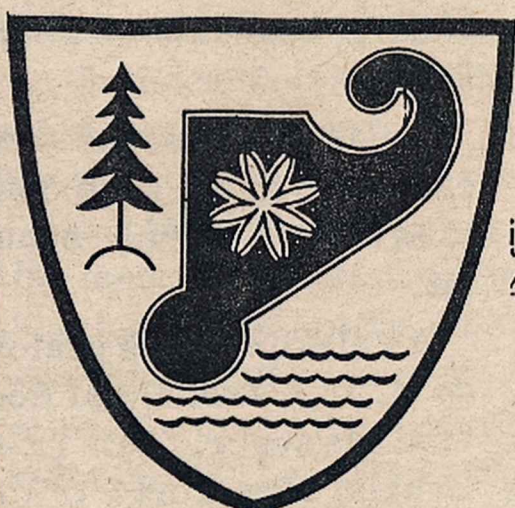
Į šventę kviečiame atsilankyti mažus ir didelius, ateitininkus, jų rėmėjus ir visą Montrealio visuomenę.

Moksleivių kuopa

• Vytauto ir Aleksandros Žilinskių sūnus Danutis su žmona Pete susilaukė pirmagimio sūnaus.

GINTARAS PIRMOSIOMIS DIENOMIS

GINTARO METINIS KONCERTAS

įvyks balandžio 29 d. 5 val. popietų erdvioje salėje, 4240 Bordeaux (kampas Rachel), Montreal, P.Q.

Programoje: "GRANDIS" iš Chicagos ir Montrealio "GINTARAS".

8 val. vak. Aušros Vartų par. salėje BALIUS - VAKARIENĖ - ŠOKIAI ir DIDŽIOJI LOTERIJA

Įėjimas: 5 dol. į koncertą ir balių, 3 dol. į koncertą arba balių. Moksleiviams ir studentams pusė kainos.

Dalyvaukime visi!

Montrealio Jaunimo Ansamblis Gintaras

TEL. BUS.: 722-3545
RES.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ IR GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, Q.U.E.

Žemiausios kainos!

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 — 35th Avenue, Montreal 409

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

Agentūrą veikia nuo 1945 m.

Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

LITAS

Montrealio Lietuvių Kredito Unija

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL 205, QUE.
Telefonas: 766 5827

MOKA UŽ:	DUODA PASKOLAS:
Einamasis s-tas 5.0%	Asmeninės 8.5%
Taupomasis s-tas 6.0%	Nekiln. turto 8.5%
Term. ind. 1 metams 6.25%	Čekių kredito 9.0%
Term. ind. 2 metams 6.5%	Investacijos nuo 9% iki 12%
Term. ind. 3 metams 6.75%	

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki \$2,000 už taup. s-tos sumas.
Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 už paskolos sumą.

Kasos valandos: 1465 De Seve St., sekmadieniais nuo 10.30 iki 12.30 v., darbo dienomis — nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius; vakarais — trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 valandos.
3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545: dieną — penktadieniais nuo 1 iki 6 v. ir vakarais — pirm., trečiad. ir penktad. nuo 7 iki 9 v.
Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio mėnesio 15 dienos iki rugsėjo mėnesio 15 dienos ir per visus ilguosius savaitgalius.